

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 c
Pe o lună . 2.40 c

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschisă costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscrisuri nu se înape-
lană.

Declarațiile de războiu ale guvernului.

Arad, 6 Noiembrie.

Eri, Duminecă, ministrul-președinte contele Khuon-Héderváry a anunțat în clubul partidului guvernamental, între aplauzele partizanilor săi, că guvernul nu mai poate tolera jocul frivol al opoziției și, a hotărât să pună capăt obstrucției tehnice, nu va sta pe gânduri să profite chiar de cele mai extreme mijloace, nici chiar de alegeri generale „cari — fără îndoielă se vor sfârși favorabil pentru guvern”.

În schimb, însă, lumea setoasă de senzații a avut o desamăgire în Cameră. Gale-riile, ticsite de curioși reprezentând toate păturile sociale, înzadar au așteptat să auză aceleași declarații războinice și în Cameră. Ședința a luat cursul său obiș-nuit, începând și sfârșindu-se cu votări no-minale.

Nu ne înșelăm când presupunem că această trăgănare a guvernului e determi-nată de motive foarte ponderoase. Înainte de a începe un război care poate să fie fa-tal pentru guvern, — contele Khuon-Hé-derváry și sfetnicii săi așteaptă să vadă efectul ce-l vor face asupra opoziției de-clarațiile de eri. Va fi nădăjduind, poate, că în momentul din urmă opoziția va ceda și nu va provoca, prin continuarea obstruc-ției tehnice, *alegeri nouă*, cu frământări obositoare și cheltuieli enorme.

Presupunerea aceasta pare a fi confir-mată și prin noile tratative de împăcare

pornite dela unul dintre vice-președinții Camerei, *Kabos Ferencz* care a făcut lui *Justh* propunerea ca reformele militare și proiectul de buget să fie discutate alter-nativ, trei zile ale săptămânii reformele militare, iar în celelalte trei zile proiectul de buget. Că această propunere *Justh* a declarat-o inadmisibilă, nu exclude posibi-litatea ca tratativele totuși să fie reluate.

Camera deputaților a fost despuiată, însă, și de a doua senzație mult așteptată: demisia președintelui Camerei. Această demisie a fost, însă, hotărâtă în cosfătui-rile ce au avut loc eri între guvern și pre-zidiul Camerei. Toate stăruințele depuse pe lângă președintele *Berzeviczy* de-a re-nunța la hotărârea sa au rămas zadarnice. Declarația de război a guvernului implică și schimbarea prezidiului.

Demisia aceasta a președintelui *Berze-viczy* nu trebuie însă privită ca o desapro-bare a tacticii ce va pune în practică gu-vernul. *Alminteri Berzeviczy* ar trebui să-și dea demisia și ca membru al parti-dului guvernamental. Demisia are să în-semne numai salvarea aparențelor legali-tății procedurii viitorilor președinți, a unei legalități întemeiate pe principiul in-terpretării individuale — din partea preșe-dinților — a regulamentului intern.

Președintele și vice-președinții Camerei vreme de patru luni, de câtă vreme ține obstrucția, au dat regulamentului interpre-tarea cea mai liberală, negăsind nici un ar-ticol cu al cărui sprijin ar fi putut înfrânge, în mod legal, obstrucția. Să dea acum deodată aceluiaș regulament o interpre-tare tocmai opusă, ar însemna o inconsec-

vență aproape ridicolă. Președinții actuali și-au legat înșiși mâinile prin atitudinea lor de până acum, câtă vreme noul prezi-diu are toată libertatea de-a interpreta re-gulamentul în favorul majorității.

Aici își găsește, deci, explicarea și fap-tul că în ședința de azi nu a răsunit nici declarația de război a guvernului și nu s'a anunțat nici demisia prezidiului. Amân-două stau în legătura cea mai strânsă și până ce guvernul mai are cea mai neîn-semnată nădejde într-o înțelegere pașnică cu opoziția și amână declarațiile război-nice în Cameră, nu este nevoie nici de de-misionarea prezidiului.

Atitudinea partidelor opoziționiste însă nu este de-așa încât să se poată opera o înțelegere pașnică. Dacă amenințările de până acum ale guvernului n'au fost în stare s'o îndemne la abandonarea obstruc-ției tehnice, nici declarațiile de eri — cari, în fond, nu repetă decât aceleași amenin-țări într-o formă mai oficială — nu vor avea efectul dorit de guvern.

Contele *Tisza*, îndrumătorul politicii guvernului și potrivit votului universal, va trebui să ocupe fotoliul de președinte al Camerei, pentru a încerca să scoată par-tidul guvernamental din impasul în care el l'a băgat.

Oricât de energic ar fi, însă, contele *Tisza* în calitatea viitoare de președinte al Camerei și o interpretare oricât de... in-dividuală ar da regulamentului, fără o violare flagrantă a legalității nu se poate pune capăt obstrucției. Și chiar dacă gu-

Cântec.

Din aurul întregii veri
Podoaba toamnei se urzește
Și stolul viselor de ieri
Spre alte lumi călătorește.

Sfioasa doină 'și plânge lin
Cântarea 'n picuri măsurate...
Tu suflete rămâi senin
In sfânta dragostii cetate.

Iubitel.

E atâta umbră 'n urma noastră
Ș'atâta taină ne 'mpresoară
Că nu 'nțeleg de-a fost aievea
Iubirea ta de-odinioară.

Cu noaptea lor fulgerătoare
De-apururi ochii tăi mă 'mbie
Să-mi las a inimii cetate
In dulcea dragostii robie.

Dar clipa cea de îndoială
Imi stânse sfânta mea comoară
Și azi, tăcerea ta cernită
Cu jalea morții mă 'nfioară.

I. M. Părvulescu.

Rudyard Kipling.

Celălalt.

Trad. de Vasile Stoica.

De mult, de mult, prin anii șaptezeci, încă pe când în Simla nu se clădiseră palate oficiale, iar șoseaua din jurul Iakko-ului nu exista decât în sertarele baracelor P. W. D. se întâmplase, ca pă-rinții domnișoarei *Gaurey* să-și silească fata să se mărite după colonelul *Schreiderling*. Acesta nu putea fi cu mai mult decât cu vre-o treizeci și cinci de ani mai în vârstă decât domnișoara; cum însă trăgea două sute de rupii leafă lunară, ba lăvea și bani puși la o parte, fu bine primit. De altfel era de neam bun și când era vremea mai rece, suferia de plumăni. Iar când dedeau căldurile era totdea-una aproape de loviturile damblalei. De tot însă nu l-a lovit nici odată.

Bine înțeles, nu vreau să bârfesc pe *Schreider-ling*. Intru cât îl ierta mintea, era bun tovarăș de viață; cumpătul numai atunci și-l pierdea, când avea nevoie de îngrijire. Ceeace se întâmpla oam de vre-o șaptesprezece ori pe lună. Când era vorba de bani, era foarte darnic cu nevasta, iar asta era mare concesie din partea lui. Cu toate acestea nu era fericită doamna *Schreiderling*. O măritaseră pe când era încă dinoaci de douăzeci, și pe când biata-i inimioară și-o dăduse deja altuia. Numele astuia l-am uitat; să-i zicem însă „celălalt”. Parale n'avea, și nici nădejdi de înaintare. Prea frumos încă nu era; și, pare-mi-se slujă la comisariatul de transport. Însă cu toate acestea ea l' iubia gro-zav; și ceva logodnă încă era între ei. Când deo-dată se ivi *Schreiderling* și-i declară doamnei *Gaurey*, că el vrea să-i ia de nevastă fata. Atunci

legătura cealaltă fu ruptă — spălată de lacrimile doamnei *Gaurey*, căci dumneaai cu plânsetele ocăr-muia prin casă nesupunerea în fața autorității sale, și, dacă-i lipsia, tot așa și câștigă la bătrânețe și stima celorlalți. Fata nu se potrivea cu mamă-sa, Nu plângea nici odată. Nici măcar în ziua cunu-niei n'a plâna.

„Celălalt” își suporta soarta liniștit, și fu tran-sferat într-o stațiune, cât se putea de rea. Doar clima de-l mai mângăia. Suferia de friguri inter-mitente, și poate asta-i abătu gândurile dela celă-lalt necaz. Era bolnav și de inimă. În două pri-vințe. Una dintre valvule era atacată, iar frigu-rile înrăutățiau boala din zi în zi. Asta se văzu mai târziu.

După mai multe luni începu doamna *Schrei-derling*, să se simtă bolnavă. Dar nu se usca trep-tat, așa ca în cărțile cu povești, ci părea că în-cearcă toate formele boalelor (ceace numai la stațiune în India se întâmplă) dela frigurile sim-ple în sus. Nici odată n'a fost ea mai frumoasă, ca de obicei, nici în vremurile ei cele mai bune. Bolile însă o făcură chiar urită *Insuși Schreider-ling* ne spunea. Căci totdeauna se mândria, că el spune pe față, ce gândește.

După ce încetase de a mai fi frumoasă, o lăsă în voia ei, iar el se întoarse la petrecerile burlă-ciei. De obicei o vedeaai călărind în sus și în jos pe un drum părăsit de pe „Simla Mall”, cu o pă-lărie Terai suric, aruncată pe ocafă și într-o șea grozav de hodorigită. Căci dornicia lui *Schreider-ling* se opria, când era vorba de cal. Zicea, că pen-tru femei nervoase, ca doamna *Schreiderling*, ori-ce șea e bună. Cerută la dans n'a fost nici odată doamna *Schreiderling*, căci nu dansa bine; era așa

vernul s'ar hotărî la publicarea de alegeri nouă, opoziția nu va putea fi înfrântă în așa măsură încât să nu poată continua și în noua Cameră obstrucția tehnică.

Cu ocoluri mari și voite, peste crize și risipă de energii, guvernul contelui Khuen-Héderváry totuși va trebui să primească singura soluție cu putință: prezentarea proiectului de lege despre votul universal.

Alegeri nouă în Croația. Din Agram se telegrafiază: În ședința de mâine a dietei se va citi autograful regal despre dizolvarea dietei.

În cursul acestei săptămâni se vor publica și nouile alegeri, cari vor avea loc încă în luna lui Noembrie.

Campania electorală a și luat începutul. Deputații cutrieră de pe acum cercurile electorale.

Demisia Contelui Zichy? Presa opoziționistă publică știrea că în cel mai apropiat viitor contele Zichy, ministru de culte și instrucție publică, își va da demisia. Cauza demisiei ar fi învinuirile că ar favoriza clericalismul.

Biroul de presă al guvernului publică azi o desmintire a acestei știri.

Viriliștii din comitatul Hunedoarei. În congregația din 27 Octomvrie a comitatului Hunedoarei s'a prezentat lista viriliștilor. Între cei 258 viriliști se află și următorii — 42 români: Dr. Aurel Vlad cu 5418 cor. 60 fil., Ioan Vulcu 3513 cor. 58 fil., Dr. I. Mihai 3170 cor. 25 fil., Dr. Aurel Muntean 2733 cor., Nicolae Vlad 2694 cor., Dr. Nicolae Moțiu 1880 cor., Ivanuț Ștefanescu 1545, Dr. Enea Papiu, Dr. Silviu Moldovan, Aron Fej, Const. Olariu, Dr. Romul Boca, Const. Baicu, Dr. Cornel David, Ioan Moța preot, Iosif Indreș, Dr. George Dubleş, Dr. A. Deac, Dr. Romul Dobo, Ioan Baicu, Doboș Todor, Dr. G. Sulin, Simion Corvin, Alexandru Petrovici, Dr. Șt. Rozvany, Ioan Petrovici, Simion Chiria, Ioan Cutean, Simion Oltean, Dr. Ioan Margita, Alex. Pop Vulcan, Dr. Ioan Pop (Orăștio), Fronis Hosszu, Nicolae Socol Petroseni, Dr. Iustin Pop, Vasile Boneu, Opincariu Nicolae, Manase Iaz, Andrei Truca, Petru Onea, Nicolae Obedeu, Dr. Alexandru Hosszu.

de plictisitoare și neinteresantă, încât numai rar se rătăcia câte-o cartă de vizită prin casseta ei. A și zis Schreiderling odată, că dacă ar fi știut, că după căsătorie are să fie așa o mătăhală, n'ar fi luat-o odată cu capul. Căci totdeauna se mândria că el spune pe față ce gândește!

Într-o zi de August o lăsă în Simla, iar el plecă la regiment. Se mai învioră femeia, dar fața de mai nainte nu și-o mai recăpătă. La club aflai că celălalt era pe drum — bolnav, foarte bolnav, — în nădejdea că se va însănătoșa iară. Frigurile și valvulele inimii aproape l'au omorât. Ea încă știa, ba știa — ceeace nu mă mai interesa, — și pe ce vreme sosește. Va fi scris el cuiva, să-i spună. De cea din urmă dată se văzuseră înainte de cununie cu o lună.

Și acum vine partea tristă a poveștii mele. Într-o seară stătusem de vorbă jos la Dovedell Hotel până târziu. Doamna Schreiderling călărie în sus și în jos pe Mall întreagă după-amiaza. Și ploaia. Cum veniam dealungul șoselei, trecu deodată o tongă*) pe lângă mine, iar călușelul meu neastâmpărat de așteptare se porni îndată în trap. Tocmai la cotitura spre oficiul tongelor aștepta sosirea tongei doamna Schreiderling udă din creștet până în tâlpi. Cotii spre deal, căci n'aveam nimic cu tonga. În clipa asta însă se porni doamna Schreiderling, să tipe. Mă întorc numai decât, și la lumina lămpilor oficiului o văd deodată îngenunchiând în mijlocul șoselei noroioase, lângă scărișta de dindărăt a căruței, și zbierând grozav. Căzuse cu fața în noroi când ajunse la ea.

*) Dilijansa în India.

Teatrul unguresc din Cluj — la București.

— O încercare de zăpăcire. —

Într'unul din numerele trecute am înregistrat că directorul teatrului unguresc din Cluj d. Janovics proiectează o serie de cinci reprezentații la București. Am arătat atunci că datoria guvernului român este de a aplica artiștilor unguri principiul reciprocității, adică de a admite reprezentațiile lor numai cu condiția ca pe viitor nici trupele românești din regat să nu fie oprite a da reprezentații în Ungaria.

În fața acestei drepte cereri toate ziarele ungurești publică următoarea notă, pe cât se poate inspirată din locuri competente:

În urma invitației primită dela colonia ungurescă din București, directorul Teatrului Național din Cluj, Janovics va da în capitala românească o serie de cinci reprezentații. În cercurile sus puse ale societății românești se manifestă un deosebit interes față cu proiectul acesta (??) O parte din ziarele românești din Ungaria (mai precis: „Tribuna” care singură a dat atențiune acestui proiect) crede necesar a atrage atențiunea cercurilor conducătoare din București că nu se poate acorda concesiunea pentru aceste reprezentații decât cu condiția reciprocității pentru societățile teatrale din România cari ar da reprezentații în Ungaria. Avertismentul acesta e cu totul de prisos, deoarece două trupe românești sub direcțiunea lui Rădulescu și Corfescu vor da reprezentații pe la începutul lui Noemvre în Oradea-mare, Beiuș, Cluj, Dej și în alte localități.

Ați înțeles? Reprezentațiile ungurești din București nu sunt dorite numai de colonia ungurescă (compusă, în treacăt fie zis, din numeroasa ceată de bucătărese, rindași, servitoare și alte clase sociale tot mai

puțin intelectuale), ci chiar și societatea românească aleasă e nerăbdătoare să aziste la niște reprezentații — din cari nu înțelege nimica. Pentru aceea deci trebuie ca guvernul român să acorde concesiunea pentru trupa dlui Janovics.

Delicioase motive, nu-i așa. Probabil presa ungurescă sau inspiratorii ei își închipuiesc că, dacă nu va putea interesul artistic, să atragă lumea românească, o vor împinge la teatrul unguresc — simpatiile politice atât de aprinse cari unesc pe unguri și români din timpuri imemorabile.

Cu motivarea asta deci ei au brodit-o cam rău. Dar ei o mai încearcă și cu alta. „Trupele” dlor Rădulescu și Corfescu vor da reprezentații prin orașele Ardealului, zic ei, deci trebuie admise și reprezentațiile ungurești la București. Toată lumea știe însă că dnii Rădulescu și Corfescu nu sunt directori de trupe teatrale, ci *cântăreți* cari dau *concerte, singuri*, fără a fi însoțiți de vre-o trupă.

Credem că guvernul român nu se va lăsa zăpăcit de minciunile presei ungurești. Dacă d. Janovics dorește deci să norocească bucătăresele din București cu teatru unguresc, atunci guvernul unguresc să binevoiască a aduce la cunoștința societății noastre de teatru din Ardeal că va permite și el unei *trupe* teatrale din România (nu vre-unui *singur* cântăreț sau artist) un turneu prin orașele românești ale Ardealului. Atunci și numai atunci reciprocitatea va fi deplină. Iar până atunci credem că o trupă ungurescă nu are ce căuta în România — dacă mai există o demnitate națională în cei ce conduc România și în cei ce formează opinia publică a regatului.

În jilțul de dindărăt cu o mână în carâmbul coverei stetea țapăn și drept „celălalt” — mort. Iar apa-i curgea, șiroaie de pe pălărie și de pe musteți. Trebuia să fi fost cam mult pentru valvulele lui cele șizece de mile englezești prin bolovanii munților la deal.

— Sahibu-ul acesta — zise surugiul — a murit la două stații dincoace de Solon. De aceea l'am legat cu funia ca să nu cadă cumva pe drum. Iat' așa am venit la Simla. Dă-mi „sahib”-ul vre-un bașciș. Ala colo — și-mi arată pe „celălalt”, — mi-ar fi dat o rupie.

„Celălalt” ședea în căruță cu o strămbătură în față, parcă ridea și el de gluma, c'a sosit. Iar doamna Schreiderling începu să geamă în noroi. Afară de noi patru nu mai era nimeni în oficiu. Și ploaia fără milă. Cel dintâi lucru era, să duc pe doamna Schreiderling acasă, iar al doilea să-i feresc numele de a fi amestecat în încercala asta. Surugiul căpătă cinci rupii, să cauto-o trăsură prin bazar pentru doamna Schreiderling. Apoi să înștiințeze pe „tonga babu” despre pățania cu „celălalt”, iar „babu” să aranjeze treaba după buna lui chibzuială.

Ridicați pe doamna Schreiderling din ploaie și o dusei sub șopron. Și așteptarăm astfel aproape trei sferturi de oră sosirea trăsurii. „Celălalt” remase așa cum sosise. Doamna Schreiderling orice ar fi vrut să facă, dar să plângă ba; și poate asta i-ar fi folosit. Îndată ce-și veni în firi încercă din nou să strige, apoi începu să se roage pentru sufletul său. Am așteptat s'o aud făcând și asta, dar n'a făcut-o. Încercai apoi să-i curăț nițel hainele de țină.

În sfârșit sosi și trăsura și — în parte cu de-a sila, — o făcui, să plece. Fusesse înfiorătoare întâmplarea dela început până la sfârșit. Dar și mai înfiorătoare fu atunci, când avea să treacă trăsura printre pereți și tongă și văzu la lumina lămpii mâna aceea uscată, galbenă, agățându-se de carâmbul coverei.

Ajunse acasă tocmai, când lumea pleca la bal la palatul viceregelui, — „Peterhoff” se chema palatul, — iar doctorul află că se resturnase de pe cal că eu am adus-o de pe Iakko și că de fapt mi-am câștigat mare recunoștință pentru modul repede, cu care i-am asigurat ajutorul medical.

De murit, n'a murit — oameni de tiparul lui Schreiderling nu se căsătorise cu neveste cari mor așa ușor. Trăiesc și se fac urâte, urâte.

Doamna Schreiderling n'a pomenit nici odată singura ei întâlnire cu celălalt după căsătorie, iar când frigurile și tusa, — urmările serii aceleia, — îi trecură și ea putu eși iară, nici cu cuvântul, nici cu gestul n'a făcut nici cea mai mică aluzie la întâlnirea noastră de lângă oficiul tongelor. Poate nici nu știa nimic.

Călăria și mai departe în sus și în jos pe „Mall”, în aceeaș cea hodorigită, privind în toate părțile. ea și când la toate cotiturile i-s'ar ivi cineva. La doi ani după asta se întoarse acasă și muri, — la Bournemouth, mi-se pare.

Schreiderling, dacă-l prindea duioșia la masă, o numia totdeauna „scumpa și nenorocita mea nevastă”. Căci totdeauna se mândria că el spune tot ce gândește, bietul Schreiderling.

Paris.

Scrisori din București.

Moșiile din Basarabia ale episcopiei Sf. Spiridon.
— Fapta unui „cetățean”. — O nouă catedră de
filologie românească.

București, 23 Octombrie.

Încă în anul trecut ziarele au arătat intențiunile guvernului rus față de proprietățile pe cari le are episcopia Sf. Spiridon din Iași în Basarabia. Se vorbea de o secularizare a acestor proprietăți dăruite pe vremuri de evlavioșii boieri și voievozi moldoveni bisericii. Motive în asemenea cazuri se găsesc destule pentru cine le caută. Lupul din fabulă a sfâșiat mielul pe motiv că-i tulbură apa. Ursul din vecinătate, — cât eprit de dreptate și de respect față de voința morților! — a găsit că nu se execută dispozițiunile lăsate prin testament de donatori. Aceștia ar fi dispus ca din veniturile moșiilor dăruite să se întretină spitale, instituții culturale, să se dea ajutoare celor nevoiași, să se ajute copiii săraci la studii.

Ceea ce nu voesc Rușii să știe e faptul că donatorii au fost Români, că au dăruit moșiile bisericii lor naționale într'un timp când Basarabia nu numai sufletește era românească. Nu vor să știe că acolo unde a fost capitala Moldovei sfâșiată de vânzătorii de suflete, se îndeplinesc cu sfîntenie toate dispozițiunile lăsate de donatori. Cam ce rezultat putea avea intervenția guvernului rusesc își poate ori cine închipui, cunoscând dușmănia acestui neam lacom și nerecunoscător față de tot ce este românesc. Căci nu este mai puțin adevărat că una dintre cauzele, cari au făcut ca Rușii să ceară intervenția guvernului din Petersburg în contra episcopiei românești a fost și faptul că aceste moși se dedeau în arendă de preferință la Români. Văzând șicanele ce i-se făceau, înțelegând pe de altă parte gândul Rușilor de a răpi și aceste moși, episcopia Sf. Spiridon s'a hotărât să le vândă, însă nu străinilor, ci tot Românilor, cari au format acolo o obște. Zilele acestea câțiva înalți funcționari ai episcopiei vor pleca la Chișinău, unde vor trata cu reprezentanții țărănilor asupra prețului de vânzare.

Să nădăjdum că vor cădea la învoială și că pământul pe care s'au frământat atâtea nădejdi, care a fost udat cu atâtea sânge și cu atâtea lacrimi de strămoșii celor ce azi se văd străini în țara lor, nu va ajunge în mâni străine. Ar fi o datorie de conștiință aceasta pentru reprezentanții trimiși la Chișinău din partea episcopiei: Să vândă țărănilor români pământul chiar și cu un preț mai scăzut. Prea ar fi păcat ca el să ajungă în stăpânirea cine știe cărui armean sau ovrei adus de vânturi. Căci din păcate aceste pasări de pradă de mult s'au abătut asupra Basarabiei voevozilor români.

Un caz interesant s'a petrecut zilele acestea, care a adus în discuție din nou simțul datoriei și al drepturilor cetățenești. În felul lui un caz hazliu. Un mic industriaș, Jean Constantinescu, în urma unor neînțelegeri familiare se trezește într-o bună zi cu un sergent de poliție, care, intrând în casă, îl declară arestat și-l invită la poliție. Cetățeanul rămâne surprins, se înfurie, protestează. Sergentul folosește dicționarul obișnuit în asemenea ocazii și-l amenință că-l va duce pe sus la secție, dacă nu vrea să se supună. Bietul om n'are încotro și dă să-l urmeze pe sergentul forței publice. Ajungând însă la poartă îi vine o idee drăcească. Sucește cheia și voinicosul vardist rămâne închis în curte. Cetățeanul, asigurat acum îl întreabă dacă are sau nu ordin dela parchet ca să-l aresteze. Căci nimenea nu poate fi arestat și ridicat din casa lui fără acest ordin. Firește că vardistul nu-l avea.

Cetățeanul îi poruncește să se descingă de

sabie, desleagă o frînghie de rufe și-l leagă butuc: — Acum te duc eu pe tine legat la procuror, ca să știi altă dată că m'ai voe să calci legea și să violezi domiciliul nimămăi....

Vardistul provocător dela început devine miel blând, începe să se roage, cere iertare, spunând că n'a făcut decât să execute ordinul „superiorului”. Induiosât, cetățeanul îi dă drumul cu un ris batjocoritor. Faptul acesta a revoltat pe „superiori”, cari au venit ca zmeii din poveste ca să-l aresteze pe Jean Constantinescu, curelar în calea Moșilor, pentru îndrăsneala lui de a lega pe un individ, care, fără ordin dela parchet voia să-l ridice dela „domiciliul”.

Jean Constantinescu a fost însă mai deștept. S'a dus direct la prefectul de poliție, căruia i-a vestit cele petrecute. Prefectul poliției, în loc de a-l aresta, după cum s'ar fi așteptat mulți, a pus în libertate pe Jean Constantinescu și, chemând pe harnicii păzitori ai ordinii publice, pe unii i-a destituit, pe alții i-a pedepsit și i-a mustrat aspru pentru lipsa de respect ce au avut-o față de legile țării, cari garantează libertatea individuală și pedepsesc violarea domiciliului.

Cazul este viu comentat de ziare, cari aprobă pe îndrăznețul Jean Constantinescu, felicitând în același timp pe d. Mitileneu, prefectul poliției, care a procedat cu atâta simț de dreptate în acest caz nu tocmai obișnuit. Ori cât de simpatie ar fi un cetățean ce-și apără drepturile sale, de câte ori nu i-se ia acest fapt drept act de rebeliune. De câte ori indivizi, cari ar trebui ca ei să stea în pușcărie, ridică din casa lor oameni fără de nici o vină. Aici și aiurea. E vorba însă se găsesc mulți prefecti de poliție, cari să judece la fel?

Interesul față de poporul românesc crește tot mai mult în străinătate. Încep a fi studiate de către învățații străini obiceiurile, cântecile, limba noastră. Cu ocazia serbărilor dela Iași s'a văzut ce interes a deșteptat în străinătate poporul nostru. Și a fost o satisfacție pentru noi toți când un profesor german, în discursul său ne-a adus vestea că la universitatea din Frankfurt se înființează o catedră de filologie românească.

Acum se anunță că în ședința ce s'a ținut zilele acestea a consiliului universității din Paris, întrunit la Sorbona sub prezidenția dlui Liard, vice-rectorul a făcut o dare de seamă asupra modului cum au fost primiți delegații universității din Paris cu ocazia serbărilor universitare din Iași.

În această ședință, scrie „Le Temps” consiliul „a acceptat subvenția oferită de guvernul român pentru crearea la facultatea de litere, pe lângă învățământul limbilor romane, a unui institut de filologie română, la fel cu cele din Leipzig și Viena.

Aceasta ar fi a oincia catedră de limba românească la universitățile din Apus, unde începem a fi tot mai cunoscuți și tot mai simpatici. De altfel înființarea unor astfel de catedre se și impune, căci nu se poate face adevărată filologie romanică fără a se cunoaște și legile limbii românești, pe care atâți inconștienți nu o pot suferi, în contra căreia se aduc, în unele locuri, legi, pe care o persecută și voesc să o stingă de pe fața pământului.

Ne rămâne însă mândria că limba noastră, în timp ce este batjocorită de vânzătorii de suflete, de toți inculții, este studiată de marii învățați ai apusului, pentru cari ea prezintă, prin frumusețea ei, prin originea ei romanică mult mai mult interes decât atâtea alte limbi.

Correspondent.

Invățământul religios în școlile noastre.

— Cuvânt de deschidere rostit de Dr. I. Lupas, protopop al Săliștii, la conferința învățătorească din Săcel (7 și 8 Oct. 1911). —

I.

Din partea conducerii noastre bisericesti-scolare s'a fixat, ca obiect de desbatere pentru toate conferințele învățătorești din anul acesta studiul cel mai important dintre toate obiectele de învățământ ale școlii noastre populare: studiul religiei. Această dispoziție înțeleaptă a Consistorului nostru a izvorit de sigur, din nobila dorință de a îndemna pe toți cei ce se interesează de educația poporului nostru, îndeosebi pe învățători, catiheti, preoți și protopopi, să chibzuiască timp mai îndelungat asupra necesității învățământului religios, să și reîmprospăteze și îmbogățească cunoștințele privitoare la acest obiect de învățământ și, sfătându-se împreună, să stabilească în deplină conștiință a datoriei lor creștinești și naționale, mijloacele și căile cele mai potrivite pentru realizarea scopului înalt și sfânt, la care trebuie să țintească învățătorul religiei în școlile noastre populare. Este o bucurie pentru noi a putea constata, că noul plan de învățământ dat de Consistorul nostru metropolitan și aprobat din partea ministrului de instrucție, cuprinde în îndreptarul său metodic o mulțime de îndrumări prețioase și amănunțite asupra felului, cum trebuie să se predea în școlile noastre populare fiecare obiect de învățământ. Dacă vechiul plan de învățământ, din care lipseau aproape cu totul îndrumările metodice ori, în cazul cel mai bun erau reduse numai la câteva generalități, nu putea fi considerat decât, ca un fel de „didactica parva”, atunci pe cel de azi îl putem numi cu drept cuvânt „magna didactica” învățământului nostru popular, fiind atât de bogat în principii didactice generale și îndrumări metodice speciale, și stând în toate privințele la nivelul științei pedagogice de astăzi. Dar nu e de ajuns, ca îndrumările acestui plan de învățământ, care în multe privințe se prezintă în condițiuni de superioritate față de planul de învățământ al statului și al altor confesiuni din patria noastră, să rămână numai tipărite frumos și într-o expunere clară, temeinică și convingătoare; ci e neapărat de lipsă, ca de importanța lor să se pătrundă fiecare învățător și protocatihet și pe urma desbaterilor din aceste conferințe învățătorești în sufletul fiecăruia dintre noi să se trezească tot mai puternică și mai nestrămutată hotărârea de a ne îndeplini, între orice împrejurări, toate datorințele ce avem față de Dumnezeu și față de neamul nostru.

Ca conducător al conferințelor învățătorești m'am simțit totdeauna îndatorat a contribui și din parte-mi cu rezultatele experienței sau lecturii mele pedagogice la munca obștească, ce suntem chemați a o desfășura în aceste adunări și sfătuirii anuale, spre luminarea noastră și spre binele școlii românești.

Cred, că nici acum nu'mi veți lua în nume de rău, dacă cerc să vă atrag luarea aminte asupra unor considerațiuni principiale, cari pot fi aduse în strinsă legătură cu problema învățământului religios în școlile noastre populare.

Deși sunt conștient, că între învățătorii școlilor noastre, din protopopiatul Săliștii nu se găsește nici unul, care să fie pe față ori în ascuns dușman al caracterului religios și confesional, inerent școlii noastre populare, am totuși cunoștință, că prin cărți și reviste speciale se face o propagandă sistematică contra școlii confesionale. Din nenorocire se întâmplă să rătăcească uneori asemenea cărți sau reviste periculoase și prin biblioteca unor învățători de ai noștri. Astfel am găsit în cursul inspecțiunii școlare, ce am făcut în primăvara acestui an, în calitate de comisar consistorial, pe la școlile din comitatul Hunedoarei, pe masa unui învățător de ai noștri revista pedagogică socialistă: Uj Korszak, care

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai scăzute
mobila de fabricanți de Marosvásárhely
lipsă la: Székely și Béli mobile în Piața Széchenyi nr. 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă
= plăture în rate lunare fără nici o urcare
de preț. — — —

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. =

La cerere din provincie trimite bogat catalog ilustrat

iubilează direct pentru desființarea caracterului confesional și religios al școlii populare. Nu mă simt în drept a generaliza cazul acesta, scoțând încheieri prea tragice dintr'insul. Dar știu, că în unele părți învățătorii școlilor confesionale lunecă ușor în mrejele astor fel de ispitiri, învâlnite totdeauna în haina amăgitoare a principiilor moderne sau ultramoderne. În fața acestei stări de lucruri e necesar, ca învățătorii școlilor noastre, ori când și ori unde să fie convinși de justificarea principiară a învățământului religios, nu numai în școala populară, ci în toate școlile din lume.

Este în firea omului, să cerceteze totdeauna cauzele fenomenelor din viață. Științele exacte lămuresc numai cauzele nemijlocite ale fenomenelor. Asupra întrebărilor celor mai mari și mai grele, privitoare la rostul și țința vieții noastre și a universului întreg, aceste științe ori nu pot da nici un răspuns, ori dau răspunsuri cu totul nemulțumitoare. Prof. Harnack observă cu drept cuvânt, că la întrebările: de unde? încotro? și pentru ce? știința ne dă astăzi un răspuns tot atât de puțin mulțumitor, ca și înainte cu 2—3000 de ani. Religia însă ne dă un răspuns hotărât și prin aceasta arată rostul și scopul vieții noastre. („Die Religion, naemlich die Gottes und Naechstenliebe ist es, die dem Leben einen Sinn giebt, die Wissenschaft vermag das nicht... auf die Fragen nach Woher? Wohin? und Wozu? giebt die reine Wissenschaft heute so wenig eine Antwort wie vor zwei oder Dreitausend Jahren*). Invățământul religios e chemat deci să lămurească mintea elevilor asupra celor mai grele și mai însemnate întrebări. Dar nu numai atât. Mai mare decât importanța sa intelectuală didactică, este cea morală, care consistă în nobilitarea sufletelor tinere și în îndrumarea lor spre o viață cinstită și corespunzătoare învățăturilor creștinești.

Adevărat că în cursul timpurilor s'au ivit și pedagogi de însemnătate a unui Pestalozzi d. p., care spunea, că învățământul din școală nu e în stare să realizeze scopul acesta însemnat: religios-moral. Căci religiozitatea se poate transmite cu efect dela persoană numai într'o viață familiară evlavioasă. Religia nu este altceva decât viață personală — zicea Pestalozzi. Precum focul numai din foc se poate aprinde, tot astfel și viața religioasă se poate naște numai prin pilde vii de religiozitate. Astfel după părerea lui Pestalozzi sentimentul religios nu poate fi trezit prin învățământ, ci numai prin personalități religioase. Sau cu alte cuvinte: educația religioasă trebuie lăsată exclusiv în grija familiei, căci școala nu ar fi în stare să o dea.

Întrebarea e însă, că dacă școala n'ar fi în stare să dea tinerilor generației, pe lângă instrucție și educație, câte familii se găsesc în condițiuni intelectuale și morale atât de înaintate, ca să se poată ocupa în mod sistematic cu educația copiilor, precum e chemată a se ocupa școala? Cine nu voeste să închidă ochii în fața realității, va trebui să recunoască și să mărturisească adevărul, că numărul familiilor capabile de a da singure educația religioasă necesară tinerei generații, nu numai la poporul nostru, ci la oricare popor din lume, este foarte mic și neînsemnat. A lăsa deci educația religioasă numai în grija familiei ar însemna, că voim să lipsim societatea omenească de raziul cel mai puternic, pe care poate și este chemată să i-l dea școala.

Sunt și păreri și împrejurări de acelea, cari pretind, ca educația religioasă să fie lăsată numai în grija bisericii și a preoților, cum se întâmplă d. e. în Franța și în alte țări, unde conducătorii școlilor de stat nu și mai bat capul cu învățământul religios. Adevărat, că preoții, ca slujitori ai bisericii sunt datori în orice loc și în orice timp a purta cea mai mare grijă de educația religioasă a poporului. Dar munca lor se îngreunează mult acolo, unde familia și școala nu le stă în ajutor, așternând cea dintâi din frageda pruncie, a 2-a în timpul instrucțiunii baze solide pentru învățăturile, ce le va primi creștinul mai târziu dela preot și dela biserică. De aceea îndreptarul metodic al planului nostru de învățământ accentuează cu deosebită stăruință, că toate obiectele de învățământ trebuie puse în serviciul religiosității. Întreagă cultura, ce se dă elevului trebuie să fie însufletită de religiozitate și să constituie o unitate de idei, sentimente și năzuințe spre ce e

*) Adolf Harnack: „Das Wesen des Christentums“ Leipzig 1903. pag. 188.

bun, adevărat și frumos. Numai o astfel de cultură e în stare de a da caractere ferme, cari să poată rezista diferitelor ispite ale vieții. Pentru ajungerea acestei culturi sufletești unitare e neapărată trebuință, ca în școala primară întreg învățământul dintr'o clasă să fie în mâna unui singur învățător. Desfacerea învățământului religios de restul învățământului nu e în favorul școlii primare (pg. 88). Interesele de viață ale poporului nostru pretind, ca legăturile strânse și raporturile tradiționale intime dintre biserică noastră națională și școlile susținute de ea, să nu slăbească nici odată!

Numai prin o înțeleaptă, statornică și însufletită conlucrare a preoților și învățătorilor, cari nu sunt stăpânii, ci slujitorii bisericii și școlilor noastre se poate înrădăcina în sufletul poporului conștiința însemnătăii mari, ce are școala creștinească și națională în viața ori căruia popor. Numai astfel se va putea asigura viitorul bisericii și al poporului nostru. Dacă acești doi factori — cei mai însemnați în viața poporului nostru — vor ști să muncească și să lupte totdeauna în înțelegere frățească, uniți în cugete și în simțiri, prin munca lor conștiincioasă și jertfitoare se va accelera progresul nostru cultural și moral, vor înflori instituțiile noastre, se va salva și perpetua din generație în generație tot mai cu spor sfânta moștenire strămoșească a credinței, limbii și culturii noastre. Atunci va fi de prisos orice teamă, că școlile noastre i-se va putea răpi vre-odată caracterul ei tradițional: creștinesc și românesc, ori că poporul nostru va putea fi abătut vre-odată dela calea bisericii și școlii noastre strămoșești. Nu poate fi în interesul puterii lumești a lipsi școala de caracterul ei religios-confesional, căci prin aceasta s'ar propaga indiferentismul religios, care poate să aducă pagube mari pentru viața sufletească a ori căruia popor și ori căruia stat. Pe de altă parte la educația tinerelor generații au drept a și rosti cuvântul și a și manifesta dorințele în primul rând părinții, în al doilea biserică, și numai în al treilea statul însuși.

Cu privire la drepturile părinților privitoare la educația copiilor lor, vestitul pedagog german Dörpfeld constată, că ele sunt foarte mari. De aceea susține, că „nici o autoritate, nici o majoritate, nici un rege și nici un parlament nu are dreptul a sili pe părinți să și trimită copiii într'o școală, unde aceștia vor fi instrăinați de credința părinților lor”.

(„Die Eltern zu zwingen, ihre Kinder in eine Schule zu schicken, in der sie dem Glauben ihrer Vaeter entfremdet werden, dazu hat keine Auktoritaet und Majoritaet, kein König und kein Parlament das Recht”).

Din despărțământul „Marghita“ al Astrei.

— Iniințarea agenturii și bibliotecii a 4-a și a 5-a. —

Săptămânile trecute a iniințat despărțământul Marghita al Asociației o nouă agentură și bibliotecă populară în Voivozi pentru comuna aceasta și comuna vecină Cuzap. Președinte al agenturii a fost ales preotul George Navrea, bibliotecar învățătorul Constantin Mărcuț, iar casar pentru Voivozi curatorul bis. Gavril Petruț, iar pentru Cuzap Gavril Chiloa. Din partea comitetului desp. au fost de față directorul și secretarul. Directorul a vorbit poporului în biserică despre binefacerile învățurii și despre importanța Asociației. S'au înscris mai mulți membri ajutători.

Duminecă, 29 Octomvrie a. c. s'au pus începuturile unei noi agenturi și bibliotecii populare în comuna Ghetea, din prilejul sfințirii clopotelor bisericii de acolo. De față a fost popor și din comunele vecine. Intelectualii deasemenea au fost bine reprezentați. Din comitetul despărțământului au fost prezenți, afară de director și secretar, d. protopop V. Tămaș din Popești și d. Victor Pop, preotul din Cheș.

Directorul despărțământului vorbind, după terminarea serviciului divin, despre cultura națională, caută să deștepte în popor mândria față de neamul românesc, ai căruia fii sunt înzestrați dela natură cu alee însușiri. Sulevează trei momente spre acest scop: Alecsandri cu cântecul Gintei latine, serbarea dela Iași și cea dela Blaj, cu Vlaicu, îndemnând poporul a și iubi legea, limba, portul, obiceiurile și moșia.

Președinte al agenturii a fost ales părintele Iosif Clintoc, bibliotecar învățătorul G. Erdei, iar casar curatorul bisericesc Vițcor Sarca. S'a înscris membru ordinar d. Cornel Antal, paroh în Petriu.

Serbarea a fost foarte frumoasă. Răspunsurile liturgice le-a cântat corul mixt al plugarilor din Cheș sub conducerea harnicului învățător Grigorie Görög.

Încetul cu încetul se va desțeleni ogorul și prin aceste părți uitate de oameni și de Dumnezeu.

Coresp.

Situația politică.

„Drama cea mare. — Ședința camerei”.

Arad, 6 Noembrie.

După o șovăire de luni de zile, contele Khuen a luat în sfârșit hotărârea să încerce o ieșire din impasul obstrucției cu ajutorul faimoaselor mijloace ale „energiei”. Lumea doritoare de senzații va cunoaște în sfârșit enigmatică soluție pe care primul ministru a reușit să o ție în secret până acuma. De mâne se începe deci „drama cea mare” și „modernă”, pe care ne-a făgăduit-o contele Khuen încă cu luni înainte.

Hotărârea aceasta a contelui Khuen, a fost anunțată președintelui guvernamental aseară și ne ocupăm azi la loc de frunte cu importanța ei politică. Aici dăm cititorilor noștri numai povestirea sumară a împrejurărilor în care ea a fost anunțată, precum și evenimentele ce i-au urmat.

Cea din urmă încercare, — firește că numai formală — pentru aflarea unei soluții pașnice s'a făcut ieri, Duminecă, înainte de amiază. Membrii biroului prezidial al Camerii, președintele Berzeviczy și cei doi vice-prezidenți Návay și Kabos, au avut o convorbire intimă, al căru rezultat a fost că Berzeviczy nu se învoiește să dea o altă aplicare, mai riguroasă, regulamentului Camerii, decât cea de până acuma. Hotărârea lui Berzeviczy i-a fost comunicată contelui Khuen în palatul ministerial și imediat membrii guvernului au ținut o consfătuire, hotărând aplicarea unei tactice împotriva obstrucției.

Intenția aceasta a guvernului a fost vestită de cătră însuși contele Khuen aseară, în clubul guvernamental, în fața unui mare număr de deputați, cari au primit-o cu înflăcărare urale de bucurie.

Ori cât de mult ne-ar fi plăcut — a zis contele Khuen — să aranjăm pe cale pașnică afacerea țării, în conștiința răspunderii ce avem nu numai în fața partidului, ci și a țării n'am fost în situație să putem adopta propozițiile opoziției. Nu mai putem deci șovăi mult, ci trebuie să ne alegem o altă cale, care, am convingerea, ne va duce la izbândă. Situația e că *suntem liberi de acum și fiecare partid poate să facă tot ce-i place.*

În partidul guvernamental se consideră fapt împlinit candidarea contelui Tisza pentru președinția Camerii. Mulți din partid se tem însă că contele Tisza, răpit de temperamentul său, se va aventura prea mult în ce privește mijloacele de înfrângere a obstrucției și că, în acest caz își distruge iarăș popularitatea.

„Marea dramă” însă nu s'a început azi, ci abia pentru mâne e contemplată. O apucătură de tactică și aceasta din partea guvernului, care vrea să mai lase „un prilej de compromitere obstrucției”, să-i mai lase deci o zi votărilor nominale, ca astfel schimbarea de tactică să pară și mai justificată, ca sosind în momentul suprem. Cu toate că s'a știut aceasta încă de ieri, galeriile Camerei au fost azi tixite de un public neobișnuit de numeros. În incintă însă nu s'a întâmplat ni-

mie deosebit, — votările nominale și-au reluat obșnuitul curs lipsit de ori ce moment captivant pentru lumea alarmată și setoasă de cea dintâi „sensatie”.

Pe culoare viața a fost agitată și multe discuții aprinse au avut loc între contrari. O interesantă și neobișnuit de vie discuție s'a petrecut, de pildă între conții Tisza și Andrássy. Acest din urmă a desaprobat categoric hotărârea guvernului, zicând că contele Khuen a întrerupt tratativele chiar în clipa când puteau să ducă la rezultat. Contele Tisza a protestat aprins la aceste vorbe.

Atmosfera, cum vedem, e în deajuns de candescență, ca să ne putem aștepta la o explozie interesantă.

Cronică din Paris.

Sinuciderea unei foste princese Racoviță — Epitoful unei afaceri celebre — Inaugurarea monumentului lui Bossuet. — Cultul morților. — Glorificarea a doi mari compozitori. — Omagii dlui Aurel Vlaicu.

Paris, 3 Noembrie.

În cabinetul secretarului de redacție al ziarului „Gil-Blas” eram adunați luni seara mai mulți scriitori și conversam de unele și de altele în fumul des de țigări. Era prin amurg și rumoarea surdă a bulevardelor bătea în geamurile închise. Unul dintre noi a pomenit de tragica sinucidere, survenită pe la începutul lui Octomvrie, a bătrânei baroneșe Schawitch, chinată de mizerie. Numele nu mi spunea nimic. Din vorbă în vorbă, am aflat că pe sinucida o chemase în tinerețe d-șoara Elena von Doennigs; din aceea clipă am fost viu interesat de ce se povestea... Numele acesta nu vă amintește el și d-voastră un caz celebru, scumpi cetitori? Aceea care l'purta a fost iubită — e mult de atunci! — de faimosul agitator socialist Ferdinand Lassale. Dar era logodită cu prințul român Racoviță. Un duel avu loc între „frumosul Ferdinand” și între boerul român. Agitatorul evreu a căzut lovit de un glonte de pistol. El a murit. Aristocratica Elena a devenit prințesă Racoviță. Cazul a ocupat pe vremuri întreaga presă europeană. Dar prințul a murit la rîndul său; văduva lui s'a făcut actriță, recăsătorindu-se cu comediantul Friedmann. Aceste amănunte îmi revin încet-încet în minte, dar nu mai știu alt nimic din viața eroinei noastre. Cum a devenit ea cu vremea baroneșă Schawitch, nu pot să spun.

Atât am aflat că s'a sinucis cu chloral, pe la începutul unei trecute, ca să pună capăt unei existențe uzate și trudite. Și a murit la Paris, în vreme ce soarele de toamnă îmblânzea văzduhul, și frunzele castanilor se așterneau veste de la picioarele copacilor. A murit bătrînă și infirmă, și mă gândesc că acum cincizeci de ani trupul ei era numai grație, că avea ochi albaștri și părul auriu și că lumea toată cunoștea frumusețea ei... „Deșertăciunea deșertăciunilor, toate sunt deșertăciuni...”

...La 29 Octomvrie s'a înălțat în străvechea catedrală din Meaux statuia celui mai mare predicator francez și a unuia din cei mai admirabili cugetători ai catolicismului. Vreau să vorbesc de Bossuet, genialul autor al „Discursurilor funebre” cari vor rămâne ca pilda cea mai majestoasă și profundă a elocvenței creștinești. Solemnitatea a avut loc cu un fast uluitor; ea s'a desfășurat în mijlocul mantalelor roșii a doi cardinali, a pelerinelor violete a douăzeci și doi de episcopi, a fraurilor verzi și brodate a șapte academicieni. Au vorbit dnii Jules Lemaître în numele Academiei franceze și Monseniorul Touchet în acel al Episcopatului. Și în valurile de soare, temperate de tulburile și anticele vitraluri, „vulturul din Meaux” a fost sărbătorit cu o adâncă pietate și cu o admirațiune nesfârșită. Dar gloria episcopului de Meaux n'are novoe de cuvântări; cetiți sau recitiți câteva din paginile lui sublime și genial lui vă va lumina până în fundul sufletului, după cum a iluminat și pe acelea ale contemporanilor săi. Cuvintele lui scriptoare ca niște rubine și arzătoare ca niște flăcări, au cutremurat nu odată, cea mai fastuoasă și mai rafinată Carte a Europei.

La accentele vibratoare ale lui Bossuet, frunzele se plecau. Ele au făcut să se umilească chiar

și pe orgoliosul Rege-Soare. Sub razele negre ale elocvenței lui, un freamăt nespuse cutremura superbului auditor. Spiritele cele mai ușoare și mai perverse se întunecau la gândul eternității. Căci moartea a fost marea inspiratoare a lui Bossuet; mintea lui era veșnic frământată de această neghicită problemă. Dar credința într'un tată cereșe, în răsplata și în pedepsile lumii viitoare a fost neclintitul rost al vieții lui, suflarea care a atârnat jăratecul geniului său. Bossuet a trăit întotdeauna după cum a murit: calm și majestos, sublim de elocvență, senin de credință creștinească.

...Coroane mortuare, rochii cernite, ochi înroșiți de lacrimi, siluete abătute, fum de tămâie și raze de soare, iată care a fost astăzi aspectul Parisului. Prăvăliile erau închise, străzile nu deșarte dar tăcute, chipurile tuturor triste și solemne. Suntem la 1 Noembrie, și Francezii își sărbătoresc morții. Cu ce mișcătoare pietate! Și eu care dojenam, în aceste coloane, pe parisiensi, fiindcă nu știu să respecteze Paștele... Uitasem de ziua de Toussaint; nicăiri Sâmbăta morților nu este mai cu duioșie celebrată. Cultul sufletelor pribege prin tărîmuri neștiute, este unul din sentimentele cele mai profunde ale Francezului.

Prin ușile deschise ale catedralelor, sunetele de orgă pătrundeau pe stradă, grave și duioase; prin trenurile subpământene și prin tramvae mulțimea se îngrămădea cu coroane de flori învătate în hârtie de mătășă. Femeile purtau rochii sumbre și văluri de doliu; bărbații aveau zăbranie negru la pălării. Și am fost și la cimitirul Père Lachaise. Am văzut lume ingenunchiată pe morminte, și obraji uzi de lacrimi, și am auzit sughituri de plâns. Dacă, cum spune Maeterlinck, morții deșteaptă în lumea misterioasă în care dorm, de câte ori ființele pe cari le-au iubit odată își aduc aminte de ei pe pământ, câți răposati nu și-ar fi trimis azi gândul în Franța! Atât de mulți oameni au ingenunchiat prin țintirime. Și vedeam, în clipele acelea, ființele cele mai vesele, cele mai înamorate de viață, neștiutoare de tot ce-i înconjoară și absorbite într'un singur sentiment: să-i plângă pe scumpii lor răposati.

Un soare galben lucea pe un cer albastru, animând buchete de raze pe morminte, alături de coroanele depuse acolo de mâni pioase. Blocurile de marmură se înșirau severe și reci pe întinsul cimitirului. Siluete cernite, evocau în mintea lor glasul, gesturile ființelor iubite cari au dispărut. În vălmășagul vieții de toate zilele, morții se uită; dar liniștea gravă a țintirimului ni-i evocă în suflet cu o evlavioasă precizie. Atunci ne gândim că și noi vom muri odată, și plângem cu un plâns blând și duios. Și plânsul acesta ne face bine, el este pentru sufletul nostru supra-încărcat de preocupări frivole, ceace lanțeta pentru trupurile prea sângeroase. El ușurează, el răcorește... Coroane mortuare, rochii cernite, fețe ude de lacrimi, fum de tămâie și raze de soare, iată ce am văzut în Paris, în ziua de Toussaint...

...Cu prilejul centenarului din această săptămână, a marelui compozitor francez Ambroise Thomas, s'au organizat admirabile festivaluri muzicale și s'au publicat studii eminente. Nu mai puțin ilustru compozitor Saint-Saens a scris asupra autorului operelor „Mignon” și „Hamlet”, pagini superbe. Paralel cu centenarul lui Ambroise Thomas s'a serbat aici, la Paris, și un alt compozitor faimos, pe care Francezii îl iubesc nespuse. El numese pe Frantz Liszt, căruia parizienii i-au adus omagii distinse. S'a evocat personalitatea sa mândră și trufașă, firea lui bizară, delirul pe care l' stârnea printre Francezi cu prilejul concertelor lui la Paris. De opt zile încoace, Liszt e cel mai cântat compozitor din Orașul-Lumină. Concertele lui se desfac pe la librării cu o grabă glorioasă. Pe strada unde locuiesc, în „rez-de-chaussée”-ul a trei clădiri sunt obișnuit să aud sunete de pian. Mai serile trecute, întorcându-mă acasă le-am auzit pe câteși trele întonând triumfal, aceiaș „Rapsodie hongroise”.

...Am aflat din „Tribuna” despre decorarea aviatorului ardelen Aurel Vlaicu. D. Vlaicu fiind un om pe care l' admir temeinic, nu mă pot opri de a-i exprima de departe, din sgomotosul Paris, plăcerea pe care mi-a produs-o vestea aceasta. Dacă cineva merită stimă și iubire, acela este d-sa. Nici nu și dau seama încă bine seama României cât de multă cinste le face tânărul aviator. Gândesc că se numai că constructorii de aeroplane s'au ilustrat azi numai în glorioasa Franța, în viața America și în duiosul Ardeal. Constructorii din

celelalte țări, abca de au făcut cei dintâi pași. Mai aduc omagiu și curajului rece și neclintit al dlui Vlaicu, il prețuiesc cum trebuie prețuit.

Am văzut, vai! aci atâtea vietți tinere și pline de sevă distruse de mirajul văzduhului, și atâtea trupuri viguroase sfărâmându-se de pământ, din înălțimile albastre unde au plutit! Acci cari, de parte de a se înspăimânta de aceste pilde sângeroase, nu încetează o clipă de a se război cu misteriosul cerber al progresului, sunt niște adevărați bărbați, în sensul cel mai înalt al acestui cuvânt. Și printre ei, d. Aurel Vlaicu ocupă un loc de onoare.

C. R. B.

Cronică școlară.

Cursurile feriale din Jena.

(Ținute din 3, până în 16 August.)

Rezultatele intelectuale ale veacului prezent sunt de o măreție incontestabilă. Geniul omnesc își desfășoară tot mereu puternicele-și aripi, nizuindu-se parecă spre acele culmi înalte cari au rămas neatinsse încă în zborul perfecționării. Iar de vom cerceta acest deosebit de nervos îndemn al propășirii care dă sufletului omnesc tărie, vom găsi sentimentul căruia în viața de toate zilele îi zicem: nemulțămire. Căci în mijlocul tuturor rezultatelor obținute, un zbucium de nemulțămire se întrezărește. Și tocmai această nemulțămire internă cercetează, scotocește zilele dispărute, căror ogașă, apare învechită, nedemnă puterilor sufletești. Valurile nemulțămirii, în zbuciumul lor, ating tot mai multe probleme. Nu cred să esagerez cu afirmarea că nici un timp n'a fost predominant de atâtea probleme ca timpul nostru.

O nizuință după mai bine, mai frumos, mai nobil. Acest sentiment al nemulțămirii a răsturnat legi cari până acum păreau incontestabile; moduri de gândiri, pe cari le credeam infalibile. Dintre toate statele cari sunt luate în stăpânirea acestui îndemn de a crea pe ruinele vechilor legi un nou sistem de viață, ducător la izbândă sigură, Germania pare a fi marea puternicilor valuri de gândire nouă, de unde apoi se împrăștie mai departe, peste teritoriul lumii civilizate. Congresele cele multe și variate, ținute acolo, încă dovedesc aceasta. Preocupările congreselor, în partea cea mai mare, sunt importante chestii de educațiune a poporului. Conducătorii acestui fericit stat, sunt pe deplin pătrunși de adevărul că poporul e izvorul de puteri care sustine energia vitală a unei națiuni. Acest izvor trebuie deci limpezit, întărit prin creștere, cultivare. Adevărat că și în alte state se accentuează aceasta, dar realizarea rămâne pe hârtie, bine îngrădită de atâtea paragrafi!

Dovada cea mai eclatantă despre faptul că statul German înțelege pe deplin rostul educației, sunt cursurile feriale din Jena. Un modest oraș, așezat pe malurile râului Saale. Acest oraș, prin luna lui August, e împresorat de străini, veniți din mari depărtări pentru a participa la aceste cursuri. Numărul ascultărilor crește din an în an. Anul acesta numărul participanților a fost: 692, profesori și profesoare, învățători și învățătoare. Mai mulți erau din Germania, apoi Austria, Svedia, Anglia, Franța, Rusia, Italia, 2 profesori din Japonia și unul din Egipt. Un colorit deci, cât se poate de variat. Din Ungaria am fost 25. Români eram numai doi, d. prof. Popescu din Craiova și subsemnatul.

Programul cursurilor din acest an a fost următorul: I Cursuri de știință naturală, cu următoarele secțiuni: 1. Filozofia naturală, 2. Biologie, 3. Introducere în cercetări botanice-microscopice, 4. Eserciii zoologice pentru pregătirea preparatelor, 5. Zoologie generală, 6. Geologie generală, 7. Bazele Chimiei, 8. Astronomie populară, 9. Determinarea locului și a timpului cu eserecții practice, 10. Sistemul nervos, 11. Psihologia fiziologică, 12. Radiologia. II. Cursuri de pedagogie cu următoarele secțiuni: 1. Pedagogia și Didactica, 2. Teoria metodelor, 3. Didactica specială, 4. Pedagogia socială din veacul al 19-lea și cel prezent, 5. Însemnătatea pedagogică și ideile pedagogice al idealismului german, 6. Așezămintele humanitare școlare, 7.

Teoria și practica educației de cetățean, 8. Propunerea lucrului de mână și principiul de muncă în educația modernă, 9. Bazele metodice a cântului, 10. Învățământul gimnasticii, 11. Metodica limbii materne. 12. Higiena școlară. 13. Dezvoltarea și cultivarea vocii în școală, 14. Sexualitatea copilăriei. III. Știința religiei și învățământul ei, cu următoarele secțiuni: 1. Profetii Israelului, 2. Credința apostolică, 3. Isus în cadrul istoriei generale a Religiei, 4. Tractarea miraculelor Testamentului-Nou în școală, 5. Istoria bisericească a timpului nou, 6. Creștinismul și Monizmul, 7. Probleme religioase și morale ale timpului prezent. IV. Fiziologie, Psihologie și Filozofie, cu următoarele secțiuni: 1. Fiziologia organelor simțirii, 2. Psihologia Fiziologică, 3. Copilul de școală, 4. Geneza și dezvoltarea limbajului la copil, 5. Psihologia noțiunii morale, ca introducerea la etica modernă, 6. Introducere în Filozofie. V. Literatură, Artă, Istorie și Economic națională, cu următoarele secțiuni: 1. Viața femeilor din veacul al XVIII, 2. Goethe și timpul său, 3. Cultura germană din prezent, 4. Introducere în dezvoltarea simfoniei, 5. Introducere în probleme sociale din prezent, 6. Istoria politică a Germaniei. VI. Oratorie și Limbă, cu următoarele secțiuni: 1. Retorică, Teorie și Praxă, 2. Balada germană, 3. Limba germană, 4. Limba engleză, 5. Limba italiană, 6. Franceza.

Încum se vede din acest vast și interesant program, cursurile feriale din Jena dezvoltă o muncă serioasă și uriașă, îmbrățișând toate științele, tractate, de cei mai orientați profesori în domeniul acestor științe. Atracția principală însă, căreia își mulțumesc aceste cursuri numărul în semnat de vizitatori și faima de bun renume, e personalitatea profesorului Dr. Rein. Și nici nu e de mirare că e astfel. Deși om în vârstă, (65 ani) se interesează de fiecare ascultător, adresându-i câte o vorbă amicală și dând bucurii orientări și informațiuni. E de o statură mijlocie, bineconservat și cu mișcări aprige. Iar ochii-i sunt albaștri, de o claritate străvâzătoare, lăsând a deduce la o inteligență superioară ca două stele în eclipsă necontenită. Toată mișcarea, tot gestul trădează pe omul pedagogic, condus de cea mai corectă logică. Vocea-i plăcută te răpește la primul moment, iar espunerea clară a ideilor, și-se par întruchipate naintea ochilor.

Amintesc îndeosebi următoarele idei ale Lui: „Viața fiecărei națiuni, depinde de la puterea de muncă ce o posedă. Aceasta muncă e atât materială, cât și ideală. Educațiunea unui popor e mai importantă chestie de stat, decât politica. Numai cultura îndreptățește existența unui popor. Cultura unui popor nu o constituie singuraticii indivizi savanți, ci masa. E mai importantă cultura generală a poporului, decât numai a unei anumite clase. Ideile aceste cari formează partea principală pe care e bazată pedagogia lui Rein, nu sunt pur pedagogice, ci au un înțeles semnificativ social, pentru timpurile prezente. Și e greșit a vedea în Rein numai un pedagog, fiind vederile lui în nex logic cu cea mai desăvârșită Sociologie.

L. Roșculeț.

Dr. DUMITRU POPA

Medic universal. Fost medic de clinică și spital.

Specialist în morburile interne, de femei, de copii și de urechi.

+ ARAD +

Si-a transpus locuința în strada Deák Ferenc nr. 35. (Librăria diecezană). Consultanții: 8-10 ore a. m. și 2-4 ore p. m.

Războiul italo-turc.

Războiul de pe coasta de miază-noapte a Africii abia acum s'a încins cu toată înverșunarea și Italia care-și închipuia că cucerirea unei noi colonii va fi mai mult o chestie de ingeniozitate, decât de vreme și iscusință războinică. e silită să trimită zilnic noi transporturi de trupe cari, rând pe rând, vor cădea jertfă acestei încăierări sângeroase și fără de nici un rost. Căci cu toate opintelile marilor puteri de a găsi o soluție favorabilă — pentru amândouă — în special unei împăcări, focul războiului să descarcă cu toată cruzimea asupra luptătorilor, secerând victime fără de număr, atât dintre Arabi, cât și dintre trupele aliate.

Știrile din urmă confirmă iarăș învingerile Turcilor cari au ajuns stăpâni asupra situației din Tripolitania și în Roma orice politician își dă pe deplin seama de urmările dezastruoase ale acestui război, provocat de funesta lipsă de prevedere a dlui San Giuliano. Opinia publică — nu numai din Italia — care primise, dacă nu cu aclamații, cel puțin cu indiferență provocarea Italiei, și-i avansase oarecari simpatii, urându-i toată izbânda în acest război, sub forța evenimentelor schimbate din timpul din urmă, începe să-i devină din ce în ce mai ostilă și desmetecindu-se distinge tot mai clar puțină loialitate a Italiei, care folosindu-se de disordinea internă a Turciei, mână de un instinct hrăpareț, a pătruns aproape hoțeste în Africa și a surprins oastea turcească nepregătită.

Admițând că în urma stăruințelor marilor puteri se va ajunge la o înțelegere, sub actuala impresie a spiritului public, pacea aceasta nu va întruni nici cel puțin condițiile de împăcare oferite de Turcia la începutul războiului, pe care Italia le respingea cu atâta emfază.

Noile invingeri ale Turcilor.

Trupele italiene — după cât se anunță — au încercat să debarce în Benghazi aproape de Osulian, cu gândul de a se alia cu celelalte trupe din Tusi. În urma atacului vehement, condus de însuși Euver-beg, al Turcilor, Italienii au fost nevoiți să se retragă de nou pe bordul vapoarelor.

„Agenția Otomană” anunță două noi invingeri ale Turcilor în Tripolis, întâmplate alaltăieri când două suburbii ale orașului și cazarma de cavalerie au fost recucerite.

Un deputat din Tripolis a expediat la Constantinopol următoarea telegramă a directorului stației telegrafice din Tripolis, expediată d'acolo la 30 Octomvrie st. n.:

„Vasele italiene de război au bombardat eri după amiază stațiunea noastră telegrafică.

„25 grante au explodat deasupra stației, distrugându-o cu totul. Aparatele au rămas neatinse. Noi ne-am refugiat cu aparatele spre sud la Arabi. La orele 3 p. m. au debarcat marinarii italieni spre a tăia firele, dar n'au reușit din cauza furtunei. Marinarii au revenit mai târziu. Arabii atacându-i, aproape toți marinarii au fost omorâți.

Neșad bey a invitat pe Italienii din Tripolis să se predea. Comandantul trupelor italiene re-

fuzând invitația trupele turcești au bombardat orașul timp de 2 ore. Italienii însă refugindu-se în case, bombardarea a încetat. Neșad bey a trimis atunci pe aghiotantul său la consuli din Tripolis, pentru a-i invita să părăsească orașul împreună cu populația, deoarece bombardarea orașului nu se mai poate amâna.

Consulii s'au dus atunci la comandantul trupelor italiene rugându-l să se predea.

Comandantul a răspuns că nu poate face aceasta până când nu primește ordin din Roma. Neșad bey văzând că toate cererile îi sunt refuzate, a început din nou bombardarea orașului.

La Constantinopol se așteaptă din moment în moment vestea despre definitivă victorie a trupelor turce-arabe.

Aeroplane distruse de Turci.

Căpitanul Hasan anunță că ieri s'a observat deasupra trupelor turcești plutind 2 aeroplane. Soldații observându-le au tras câteva focuri de pușcă asupra lor cu atâta dibăcie, încât ambele aeroplane au căzut la pământ. Turcii au distrus cele două aeroplane.

Măsurile preventive ale Turciei.

În urma svonului că vapoarele italiene au părăsit coasta africană pentru a începe o acțiune în Arhipelag, Turcia a luat toate măsurile pentru a putea susține un eventual atac. Forturile Dardanelor au fost provăzute cu tunuri grele de cetate și cinci mii de ostași, aleși pe sprinceană stau gata de luptă.

Consiliul de război a hotărât să mobilizeze două corpuri de armată din Asia mică pentru a le trimite în Cosovo și în Novibazar. Din Salonie au plecat 300 de ofițeri spre Tripolitania, iar locul lor a fost implinit cu ofițerii pensionați și rezerviștii.

Măcelul Italienilor.

Masaorele înscenate de soldații italieni au stârnit cel mai adânc resentiment în întreaga lume civilizată. Un ofițer englez care luptă ca voluntar alături de Turci spune că cruzimile Italienilor nu mai cunoșc hotar. După represiunea sângeroasă de acum o săptămână măcelurile se țin lanț și nu cruță nici chiar pe femei și copii. Într-o casă de rugă au găsit peste patru sute de inși legați cobză și tăiați în bucăți.

Invitare la abonament.

Incepând cu 1 Octomvrie, un nou cuartal, rugăm pe onorații abonați, cărora li-a expirat abonamentul, să binevoiască a grăbi cu reînnoirea lui la vreme.

Apelăm totodată la acei onorați restanțieri, cari au cerut amânare până la acest termen să binevoiască a-și achita datoritiile lor, căci administrația nu e în poziție a le mai putea acorda nouă amânări.

Abonamentul la „Tribuna” este:

pe un an	— — — —	28.— cor.
pe 1/2 an	— — — —	14.— cor.
pe 1/4 an	— — — —	7.— cor.
pe 1 lună	— — — —	2.40 cor.

In România:

pe un an	— — — —	40.— cor.
pe 1/2 an	— — — —	20.— cor.

Administrația.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

INFORMAȚII.

A R A D, 6 Noembrie n. 1911.

— † **Melania Ionescu**, fiica dlui Ionescu, notar în Ciuciu, a repausat azi dimineață, în vârstă de abia 24 de ani. Vestea aceasta a stârnit o durere viie în cercurile românești din comitat, căci Melania Ionescu a fost cea mai încântătoare podoabă a societății noastre din aceste părți. Un suflet candid ca o poezie, luminat de cele mai frumoase sentimente românești, în d-șoara Melania Ionescu ne obișnuisem să privim un ideal al domnișoarelor române. Cine nu-și aduce aminte cum prin seninătatea ei a fermecat, acum doi ani, chiar pe arhiducele nostru moștenitor la Sinaia, unde în fața familiei regale române a spus despre Românii ardeleni cuvinte inspirate de-un curaj, care ne-a făcut tuturor o atât de înălțătoare impresie.

Trimitem întristaților părinți sincerele noastre condoleanțe.

— **Un nou aeroplan românesc.** Din București ni-se scrie: Zilele acestea un tânăr și modest funcționar dela regie d. Corneliu Marinescu a dat la iveală un nou aparat de sburat numit „Monoplanul Lăcustă”.

Inventatorul este un cunoscut sportman de bicicletă și a luat în mai multe rânduri campionatul „României” pentru cursele de biciclete. Am văzut ieri aparatul. E un model nou; se diferențiază foarte mult tipul Bleriot.

Aparatul prezintă mari avantagii în serviciul de campanie.

Monoplanul „Lăcustă” cântărește 270 kgr.

— **Ziar zilnic redactat de d. N. Iorga.** Sub direcția dlui N. Iorga la 1-iu Ianuarie 1912 va apărea în București, zilnic, ziarul cultural și de informații „Lumina”.

— † **Modest cav. de Grigorcea.** Aducem tristețe despre încetarea din viață a marelui proprietar veste despre încetare a din viață a marelui proprietar Modest cavaler de Grigorcea care a repauzat la Berlin, Joi, în 2 Noembrie a. c. în etate de înmormântarea se va săvârși Marți, în 7 Nov. n. la orele 11 a. m. la Carapeiu pe Siret. „F. P.”

— † **Iosif Enescu**, proprietar și econom în Șimon, tatăl colaboratorului nostru Iuliu Enescu, a repauzat la 21 Octomvrie n. în vârstă de 86 de ani.

Condolențele noastre sincere.

— **Moartea poetului B. Hétrat.** Din București ni-se scrie: Vineri seara la orele 8, a încetat din viață, în strada Fântânei Nr. 62 profesorul dela școala militară de infanterie, Bonifaciu Hétrat.

Defunctul suferea de cancer.

Francez de origină, B. Hétrat a fost timp de mai mulți ani profesor de limba franceză pe la liceele din Capitală, și colaborator al mai multor reviste literare.

— **Înaintările în armata comună.** Cetim în „Gaz. Trans.”: Reținem din Monitorul oficial militar următoarele avansamente cu 1 Nov. n. a. e. General de cavalerie a fost numit Alțeta Sa Arhiducele Francisc Salvator; admiral Alțeta Sa Arhiducele Carol Stefan; general de cav. comandantul corpului 12 de armată (Sibiu) Herman Kövesz de Köveszháza.

Următorii ofițeri români au fost înaintați la ranguri mai superioare:

La rangul de general de brigadă colonelul Danil Meringa, comandantul brigadei de infanterie nr. 13.

La rangul de locotenent-colonel, maiorul Nicolae Lugojan dela reg. de artilerie nr. 36.

La rangul de maiori pe căpitani: Cornelius Cosgaria, dela reg. de inf. nr. 43, transferându-l la reg. nr. 51 (Cluj), și Petru Babeu din regimentul de inf. nr. 43, transferându-l la reg. nr. 38 (Budapesta.)

La rangul de căpitani: locotenenții: Eugen Gonteanu dela batalionul de vânători 23, de prezent e ca profesor la școala de cadeți din Kamenitz, Alexandru Vlad, din reg. de inf. 87 (Pola); Petru Jucu, din reg. de artilerie (Lugo); Ioan Morariu din reg. de inf. nr. 61 (Timișoara).

La rangul de locotenenți: sublocotenenții: Aurel Georgescu, din reg. de inf. nr. 37 (Viena); Valeriu Todoruț, din reg. de inf. nr. 51 (Mureș-Oșorhei); Mircea Pascuț profesor la școala de cadeți din Budapesta; Eugen Cimpoa de Serova din reg. de inf. nr. 65 (Miskoltz); Leonidas Pop, dela reg. de husari nr. 2 (Viena); Florian Medrea, din reg. de inf. al bosniacilor nr. 1 (Viena); Alexandru Poppu, din reg. de inf. nr. 33 (Foca); Aurel Bogdan din reg. de inf. nr. 50 (Alba-Iulia); Ovidius Sorescu din reg. de inf. nr. 50 (Alba-Iulia); Ioan Lazaroiu, din reg. de inf. nr. 5 (Marmorossiget); Mihai Coliban, din reg. de inf. nr. 60 (Eger); Valeriu Smeu, din reg. de artilerie (Eger); George Spataru, din reg. tren nr. 4 (Budapesta).

La rangul de sublocotenenți: cadeții: Brutus Benția, la reg. de inf. nr. 2 (Brașov); Ioan Popp la reg. de infanterie nr. 63 (Bistrița); George Stoia, la reg. de inf. nr. 52 (Cinci-biserici); Zaharie Baben, la reg. de inf. nr. 52 (Cinci-biserici); Iosif Drimbai, la reg. de inf. nr. 51 (Cluj); Ioan Vancea, la reg. de inf. nr. 64 (Orăștie); George Eli, la reg. de inf. nr. 52 (Cinci-biserici); Aurel Petrovici, la reg. de inf. nr. 63 (Bistrița); Vasile Barb, la reg. de inf. nr. 64 (Orăștie); Valeriu Tatu la reg. de inf. nr. 54 (Alba-Iulia.)

Locotenentul Iosif Iacobich din reg. 2 de inf. a fost atașat la statul major general. Căpitanul P. Bârsan dela reg. 2, a fost transferat la reg. 63 în Bistrița. — Medicul de regiment Dr. Ioan Dan a fost transferat la batalionul de pioneri nr. 12, iar medicul-locotenent Dr. Nicolae Butean la reg. de husari nr. 8.

— **Necrolog.** Vinerea trecută a repauzat vrednicul român Neculai Papp, în vârstă de 77 de ani. Fericitul a fost 36 de ani notar în comuna Almaș unde a trăit cinstit de toată lumea și ca credincios fiu al bisericii sale. O vreme fusese și președinte al comitetului parohial. Osemintele i-au fost depuse spre veșnică odihnă în cimitirul nou din Arad, și prohodit de preoții Bodea, Vățian, Alex. Nica și diaconul Lazar.

Comitetul parohial a trimis o deputațiune, în persoana preotului A. Nica, C. Novac și Lazar Tâmpa cari au depus pe mormânt o cunună cu inscripția: „Biserica din Almaș, fiului ei credincios și fost președinte al comitetului parohial”.

— **„Cadavru viu”.** Zilele acestea s'a jucat întâia oară piesa cu numele de mai sus, găsită între hârtiile lui Tolstoi. Pe lângă faptul că o piesă necunoscută a „marelui scriitor al țării rusești” e un eveniment literar de prima importanță, se mai adaugă împrejurarea că piesa a fost montată pe scena celui mai bun teatru din Rusia, Teatrul Artistic din Moscova.

Redau mai jos subiectul piesei.

În actul I aflăm că un anume Fedea Protasov a părăsit căminul conjugal, unde lasă un copil și o soție pe care o iubește și care-l iubește. Cauza o aflăm în urmă, din însăși gura lui Protasov.

„Căsnicieii mele îi lipsește o „scânție” care să mă aprindă și să mă facă să nu pot gândi la altceva decât la femeia pe care o iubesc.”

Mai departe aflăm că Protasov e convins

că ceia ce există între soție și dânsul nu-i dragoste tocmai din cauză că el nu „se poate uita”, ca să nu simtă plictiseala și nimicirea vieții. Și cum eroul, e o fire cinstită, înainte de toate, părăsește pe ai săi.

În alt loc Protasov spune: „Beau pentru că, treaz fiind, mi-e rușine de viața pe care o duc și pe care o duc toți din societatea mea (aristocrația)”.

Soția părăsită găsește un sprijin moral, bine înțeles, în dragostea veche, dar absolut curată, pe care o are față de dânsa un amic din copilărie al soțului său.

Nu trece mult și soția lui Protasov, îndemnată de însuși bărbatul său, hotărăște să se mărite cu acest amic, Karenin — o fire cu mult mai potrivită pentru dânsa decât a fostului ei bărbat. Dar pentru această căsătorie se cere divorțul, sau moartea primului soț. Prea cinstit, ca să joace o comedie ridicolă. Protasov se hotărăște să se sinucidă și să redca astfel libertatea soției sale.

Intervine țigăncea Mașa, coristă la unul din restaurantele din Moscova. Mașa se îndrăgostește de Fedea, care în iubirea nebună a țigăncei găsește „scânție”, pe care înzădar a căutat-o întreaga viață. După îndemnul Mașei, Fedea simulează sinuciderea, dar așa de bine că nimeni nu bănuiește absolut nimica și astfel are loc căsătoria între soția lui Protasov și Karenin.

Fedea plăcă din Moscova, unde se întoarce peste câțiva timp și unde, într-o noapte, beat, povestește istoria vieții sale, unui tovarăș de beție.

Alături de masa lor se găsește un șantagist care aflând de acest secret hotărăște să-l exploateze.

Astfel totul iese la iveală și toți trei eroii, soții Protasov și Karenin, sunt chemați în judecată. La proces Fedea, aflând că în cazul cel mai bun în caz de achitare, căsătoria cu Karenin încă va fi desființată, hotărăște să înceteze de-a mai fi un „cadavru viu”. Cu ajutorul unui amic, care-i procură o armă, el aduce la îndeplinire această hotărâre și în timpul unei pauze se sinucide.

Subiectul a fost luat de Tolstoi din viață. Dacă nu mă înșel, chiar la Moscova s'a petrecut o istorie identică aproape și Tolstoi a asistat la procesul eroilor și a vizitat apoi de multe ori pe în închisoare. D. C.

— **Un tren — fără mecanic.** Din Brașov se anunță: Sâmbătă înainte de amiază la orele 9 și jum. un tren de manevră al căilor ferate române compus din 13 vagoane goale a scăpat pe o pantă în stația Predeal și a pornit la vale spre Brașov. Toate încercările mecanicului de a opri trenul au rămas zadnice.

Stațiile de pe linia Predeal-Brașov au fost avizate să lase liniile libere. Un tren de persoane care plecase din Brașov la orele 9 și 10, a fost întors din stația Dărtse. Grație acestei dispoziții trenul ajuns fără accident în gara Brașov, unde a fost oprit. Mecanicul era atât de speriat încât nu știa unde se află. Șeful de manevră a dispărut. Fochistul a sărit în drum din tren.

Trenul de manevră a fost atașat acceleratului care l'a transportat înapoi la Predeal.

× **Németh și Király.** croitorie pentru domni Cluj, str. Kötö 5, anunță on. public român din loc și împrejurime, că au sosit stoffe indigene și străine, pentru sezonul de toamnă și iarnă. Pardesii, paltoane se pregătesc pe lângă prețuri acomodată, conform medei. Bugâm on. public pentru sprijinirea și mai departe.

× **Seminarul iuridic Dr. Geréb, Cluj, Str. Farkas** (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onor mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului iuridic, e de dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera advocațională.

Prima și cea mai veche
CASĂ DE CLAVIRE

este a lui

Franz și Albert Renner
Timișoara-Iosefin, str. Hunyadi 12.

Mare asortiment de
PIANE, PIANINE ȘI HARMONII.
Calitatea cea mai bună. Prețuri
ieftine.

ECONOMIE.**Hrană greșită.**

Greșit cu desăvârșire este modul cum ne hrănim astăzi, din pricina progreselor mecanice în industrie, adică din cauza prea marelui rafinării a alimentelor și mai ales a cerealelor, a făinelor.

Medicii, specialiștii boalelor de stomah, dentiștii din toate țările au ajuns la o părere comună și publică studii, articole, broșuri despre degenerarea fizică a generațiilor noi, arătând că ne lipsește o pâine sănătoasă, *pita* cum se făcea pe vremuri, când morile nu erau sistematice, cu cilindre (țevi), când grânele se măcinau întregi, nedescosite, și făina nu se cernea până se făcea „Königsmehl 000”. Făina aceea, mai negricioasă, cuprindea toate principiile hrănitoare ale grânelor. Din aceste principii, cele mai de folos sunt sărurile minerale (de var și de fier) cari se găsesc de-a dreptul sub coaja (pieleța) boabelor; ele sunt numai decât trebuincioase la alcătuirea oaselor și mușchilor, la dezvoltarea firească a trupului omenesc.

Iată, după mai multe publicațiuni, greșelile cele mai generale de cari ar trebui să ne ferim, în ce privește hrana obișnuită.

1. Mâncăm pâine prea albă și prea proaspătă. Pâinea albă nu conține a zecea parte din stratul glutinos al boabelor, care e aruncat vitelor cu țărițele și care tocmai e bogat în săruri folositoare, în albumină, în grăsime. Pâinea proaspătă e moale, și dinții, neavând destul de lucru, nu numai că se strică, dar nici nu ies bine la copii fiindcă făcele nu se dezvoltă cum se cade.

2. Spre înlocuirea materiilor hrănitoare cari lipesc din pâinea albă proaspătă, cei mai cu dare de mână, mănăcă carne. Carnea însă, cu toate că e scumpă, nu conține jumătate din sărurile grânelor; și apoi abuzul ei mai aduce alte neajunsuri. Cei săraci, ajutându-se cu legumele de bătănie, iarăș nu se pot nutri bine, căci toate aceste legume: orezul, mazărea, arpacașul, grisul, pregătite frumos, sunt lipsite de părțile lor glutinoase hrănitoare.

Și așa se văd copiii din clasele muncitoare, mai ales la oraș unde le mai lipsește și aerul curat, slăbănogi și fără sânge, ca niște păpuși de ceară. Apoi umblă bieții oameni pe la doftori și la farmacia, după medicamente reconstituente cari să le redea puterile!... Să se știe însă că acele săruri chimice, anorganice, nu înlocuiesc cu nici un chip sărurile naturale, pe cari ni-le pregătesc plantele, și că organismul nostru aproape nici nu le primește. Va să zică, bani aruncați în vânt!

3. Nu e bine să se înlocuiască pâinea de cereale cu cartofii, căci cartoful e sărac în săruri și albumină. Însă și mai rău este de a găti cartofii curățiti de coaja lor, căci tocmai sub pieleța cea subțire se găsesc puținele săruri folositoare la alimentație. Tot așa când se fierbe zarzavat, ori și care ar fi: varză, fasole, morcovi, ciuperci, obiceiul german de-a arunca apa în care s'a fiert, e cât se poate de nechiezuit: fiertura aceea conține tocmai în soluție principiile nutritive ale plantelor, și ar fi mai nimerit să se arunce legumele fierte pentru a găti vre-o ciorbă din zeama ce-a rămas.

4. Să ferim copiii de prea multe zaharicale. Zahărul aduce săturare, dar nu și hrană îndestulătoare, așa că copiii să deprind a mânca puțin și n'au de unde se dezvoltă. Iar mai ales să nu ne înșelăm cu cafeaua. Prin unele locuri, pe la orașe, ea a devenit nelipsită la masa de seară, cu toate că nu poate fi de fel înlocuită, ca valoare alimentară, cu cea mai simplă fiertură de arpacaș, secară, malai ș. a., mai ales pentru copii.

De mai mulți ani, sub imboldul preotului Kneipp, dar astăzi chiar în urma constatărilor medicale, științifice, doctorii cer și sprijinesc întoarcerea la o hrană mai puțin meșteșugită. În fiecare an se ivesc noi alimente, așa zise normale, naturale, reformate, cari sunt menite să ne aducă o hrană complectă. Se deschid prăvălii cari desfac numai și numai produse de aceste.

Nu e nevoie însă să se amestece doctorii și chimiștii ca să ne facă bucatele mai bune decât ni-le-a lăsat bunul Dumnezeu. Toate prefacerile aceste farmaceutice țintesc mai mult la punga de cât la lecuirea noastră.

În vremile de demult, oamenii mâncau pâine neagră, tare, făcută din făină complectă, gustoasă; o păstrau luni întregi, și era aceea o mâncare strașnică, sănătoasă, hrănitoare, și erau și oameni zdraveni. Să nu ne rușinăm de o mâncare proastă, dacă e curată și folositoare. Să nu ne închipuim că năzuințele spre civilizație se înfăptuiesc printr-o alimentație bogată și rafinată. Mai iute înaintăm spre progrese adevărate, dacă puterea și sănătatea trupului nu pun piedeci la lucrările intelectuale și înălțarea sufletului, după cum zicea și ipoetul latin: *mens sana in corpore sano*. Cum ar fi mintea sănătoasă, dacă n'ar fi și trupul voinic? Și oare nu de sănătatea fiecăruia atarnă și puterea neamului întreg?

„Ajutorul” — în Mediaș. „Ajutorul”, societate pe acții în Șeica-mare, a deschis cu începutul lunii Noembrie a. c. o filială în Mediaș care se ocupă cu tot felul de afaceri de bancă.

BIBLIOGRAFII.

La librăria „Tribunei” se află de vânzare:

Charles Lane Poor. Sistemul solar. Traducere de Victor Anestin. Vol. I. 30 fil., vol. II 30 fil. plus 5 fil. porto.

Guy de Maupassant. Inima noastră. roman. Traducere de I. C. Apostol. Prețul cor. 2.50 plus 20 fil. porto.

Cezar P. Oardă: Raze de lumină a cor. 2 plus 10 fil. porto.

Brieux: Brândușa (Blanchette). Comedie în 3 acte. Tradusă de Em. Gârleanu a 40 fil. plus 10 fil. porto.

Goethe: Herman și Dorothea. Traducere de Oreste a 30 fil. plus 5 fil. porto.

La Librăria „Tribunei” să află de vânzare „Pomelnicul viilor și morților” legat în pânză, aurit cu prețul de 50 fileri plus 5 fileri porto.

La librăria „Tribuna” se află de vânzare toate manualele școlare ce se folosesc în dieceza Aradului, asemenea și recvizite de scris și desemn. Comandele se efectuează prompt.

Goethe Hermann și Dorothea. Traducere în hexametru de Maria Baiulescu, a 30 fil. plus 5 fil. porto.

POȘTA REDACȚIEI.

București (Str. Teilor). Numerele cerute s'au expedit la adresa indicată. Salutări.

G. N. Va apărea în unul dintre numerele viitoare. Mulțumiri pentru urările de bine.

Poșta Administrației.

Soc. de ceterie „Constantin cel Mare” Volovăț. Am primit suma de 7 cor. abonament până la finea anului 1911.

Constantin Pepa Caransebeș. Am primit 12 cor. abon. pe sem. II 1911.

Redactor responsabil: *Julia Giurgiu*. „Tribuna” institut tipografie, Nichin și rum.

Leon Tolstol.

147

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

— Cum, Natașo, ai uitat totul?

Natașa o privi pe Sonia cu ochii mari ca și cum n'ar fi înțeles rostul întrebării ei.

— Nu cumva o să rupi cu prințul Andrei?

— Ah! tu nu înțelegi nimic... tu vorbești prostii... Ascultă... făcu Natașa cu neceaz.

— Nu, nu înțeleg, nu pot crede aceasta. Un an întreg l-ai iubit pe prințul Andrei și deodată... Dar tu nu l-ai văzut decât de trei ori! Natașo, spune-mi, glumești? În trei zile să poți uita...

— Trei zile! Imi pare că e un veac de când îl iubesc. Imi pare că n'am iubit nici odată pe un altul. Tu nu înțelegi, tu nu poți înțelege asta. Vino, Sonio, așează-te de-aici, lângă mine.

Natașa o sărută pe prietena ei.

— Mi-s'a spus că se întâmplă de multe ori... și am simțit și eu iubirea aceasta. Nici odată n'am simțit așa ceva... De îndată ce l-am văzut, am știut că el e stăpânul meu, că eu sunt roaba lui și că nu mă pot împiedeca de a-l iubi. Da, roaba lui... Voi face tot ce-mi va spune... Tu nu înțelegi asta? Dar ce pot eu face, ce pot eu face, Sonio?

Ea avea aerul speriat și fericit.

— Dar gândește-te la ce faci! strigă Sonia. Nu poți lăsa lucrurile să urmeze astfel. Să primești scrisori

în ascuns? Cum ai permis tu asta? și Sonia se silea să-și ascundă groaza și sila ei.

— Dar ți-am spus că nu mai sunt stăpână pe viața mea! Cum de nu înțelegi tu asta? Il iubesc!

— Atunci voi împedeca totul, voi povesti totul, isbucni Sonia în lacrimi.

— Sonia, Sonia, dacă povestești cele întâmplate, vei fi dușmana mea, tu vrei să ne despărțim!

Fată de teama prietenei ei, Sonia plânse de milă și de rușine pentru ea.

— Dar ce s'a petrecut între voi? întrebă ea. Ce ți-a zis? De ce nu vine el însuși?

Dar Natașa nu răspundea la această întrebare.

— Te rog, Sonio, nu vorbi nimănui de asta, nu mă mai chinui, urmă ea rugătoare. Adu-ți aminte că nimeni n'are dreptul să se amestece în afacerile de amor ale altora.

— Dar pentru ce acest mister? Pentru ce nu te cere în căsătorie? Prințul Andrei te-a lăsat liberă, Natașo, te-ai întregat tu oare cari ar putea fi motivele sale secrete?

Natașa o privi pe Sonia cu ochi uimiți. De sigur că întrebarea aceasta i-se punea pentru întâia oară și ea nu știa ce să răspundă.

— Sonio, nu trebuie să te îndoiești de el, nu se poate să te îndoiești de el, strigă ea.

— Te iubește?

— Dar dacă are intențiuni neonesto?

— Neonesto, el!

— Dacă ar fi onest, ar trebui să se explice sau să înceteze de a te mai vedea. Și dacă nu vrei tu s'o faci, am s'o fac eu; îi voi scrie, îi voi spune tatălui său...

— Dar eu nu pot trăi fără dânsul! strigă Natașa.

— Gândește-te la tatăl tău, Natașo!

— N'am nevoie de nimeni, numai pe el îl iubesc. Cum

îndrăznești tu să-mi spui că nu e onest? Nu știi că eu îl iubesc? Sonio, pleacă de aici, nu voesc să mă cert cu tine, vezi bine cât sufăr... Te rog, pleacă, strigă Natașa cu o voce iritată și desnădăjduită.

Sonia eși din odaie plângând.

Natașa se așeză la birou și scrise, fără un singur moment de reflecțiune, răspunsul către prințesa Maria, și pe care nu'l putuse ticlui în timpul zilei. În câteva cuvinte ea explică prințesei Maria că toată pricina neînțelegerii lor dispăruse și că, profitând de generozitatea prințului Andrei care o lăsase pe deplin liberă, ea o ruga să uite tot ce se petrecuse între dânsule, îi cerea scuze, dar ea nu mai putea deveni soția fratelui ei.

Toate aceste îi părură simple și luminoase ca ziua. Cu două zile Natașa se întâlni cu Anatol la Kuraghin și Sonia o văzu vorbind mult cu tânărul și că în tot timpul mesei, Natașa părea mai suferită ca în totdeauna.

La întoarcerea lor acasă Natașa o lămuri dela sine pe prietena ei.

— Ce rău ai făcut că n'ai avut încredere în el, Sonio, îi spuse ea cu un glas mângăios, cum face copiii când vor să fie mângăiați. Am avut eu el o explicație.

— Ei bine, ce ți-a spus? Cât sunt de fericită Natașo că nu mai ești supărată pe mine. Spune-mi tot ce ai vorbit.

Natașa chibzui.

— Ah! Sonio, dacă l-ai cunoaște! M'a întregat ce i-am făgăduit lui Bolkosny și a fost foarte fericit când a aflat că pot rupe logodna.

— Dar tu nu te-ai desfăcut de Bolkosny, făcu Sonia cu un trist oftat.

— De unde știi! Poate că m'am desfăcut de el. De ce ai o părere așa de proastă de mine?

— Nu știu, nu înțeleg nimic.

(Va urma.)

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

in

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă »Apollo«)

Gruber Dezső,

magazin de pălării și articole
de modă pentru bărbați.

Cluj-Kolozsvár

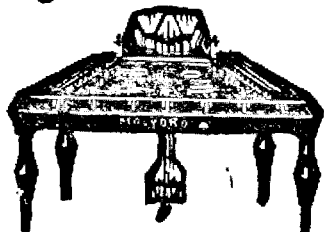
Colțul str. Wesselényi și Szép, vis-à-vis cu hotelul Fészl.

Noutăți în diferite soiuri de

pălării

pentru domni și copii, albituri, cravate
și totfelul de articole. Prețuri solide.
Serviciu conștiințios. — Comandele
din provincie se execută prompt și
— francate în cel mai scurt timp. —

TIMBALE

cu organism pa-
tentat de oțel, dând
sunete rezonante și
foarte plăcute, —
se pot căpăta și pe
rate. — Gramo-
foane cu plăci ar-
tistice, — vioare,
flaute, harmo-
nici ș. a. — Numeroase distincții și medalii pri-
mite ca răsplătă. Inventatorul pedalului modern
și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

nici ș. a. — Numeroase distincții și medalii pri-
mite ca răsplătă. Inventatorul pedalului modern
și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,

klr. szab. hangszergyár.

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

Un candidat de avocat cu practică.

Află imediat aplicare în cancelaria mea.

Dr. Gheorghe Drimba,
avocat în Kőhalom.

P. T.

Subscriși avem onoarea a face cunoscut On.
public din loc și jur că prăvălia noastră de
pește și fructe sudice, care există de mai mulți
ani în casa noastră proprie Strada Hirschner
No 4, am mărțito introducând și

mărfuri de coloniale și delicatose

Zilnic: Pește proaspăt; cafea proaspăt prăjită
făină și petroleu; totfelul de brânză.

Pelângă acestea purtăm și mai departe negoțul
de pește și fructe sudice.

Halva în engros dela 5 kg. în sus cu prețul
de 1 coroană 30 fileri per kg., — în toată ziua
proaspătă.

S'a început deja sezonul de pește sărat!

Prin mijloace suficiente și legături cu firme de
primul rang suntem în plăcuta poziție a oferi
Onor. public mărfuri bune și cu prețul cel mai
redus.

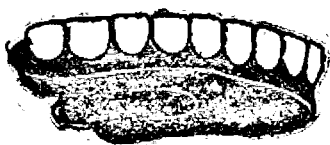
Rugăm deci pe on. public a face o încercare
și a să convinge de calitatea cea mai bună și de
prețul redus al mărfurilor.

În speranță că On. public ne va da binevoi-
torul său sprijin semnăm

Cu stimă:

Frații Gingold.

Brașov.

Scoaterea dinților, dinți
artistici, poduri în gură, de
aur, coroane, efeptuiește

QUIL REINHOLD

DENTIST,

pe lângă prețuri moderate și garanță
LUGOȘ, STR. BONNÁ CZ 11.

„ENGLISH HOUSE” NOU ATELIER DE CROITORIE EN- GLEZEASCĂ P. DOMNI ÎN ARAD.

Aduc la cunoștința mult on. public că
în Arad, Boros Béni-tér 6. sz.
(Palatul »Crucea-Albă«) mi-am deschis

atelier de croitorie

englezească modern și corespunzător tim-
pului prezent. Imi stă în putință a satis-
face cererile on. public prin un croi cu
gust, prețuri moderate și condițiuni de
plată favorabile pe lângă serviciu prompt
și conștiințios. — Cerând sprijinul mult
on. public, — rămân cu profundă stimă:

Wertheim Jenő,

croitor pentru domni.

Salon de haine bărbătești

J. Schneider, Sibiu

Hermannsplatz 8, etagiul I.

Palatul Habermann. (Nagyszeben).

Réthy și Schreithofer

fabrică de cârnaț și mezeluri.

Instalațiuni electrice.

Déva, (Piața principală).

Recomandă carne proaspătă de vită,
porc, vițel, oaie și miel, carne de porc
afumată, cârnătării, slănină și unsoare
în gros și în detail. La dorință liferează
unsoare topită în vase proprii. — Cum-
părătorilor vechi dă scădere la preț.
Serviciu prompt! — Cereți catalog!

Mare depozit de cuptoare.

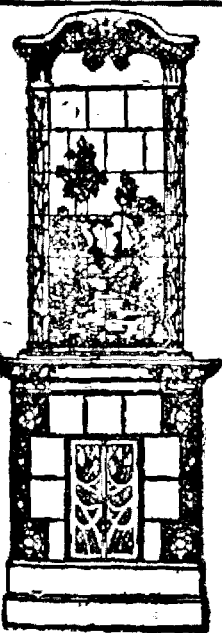
Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în
(Cluj) Kolozsvár, Monostori-u. 7, am deschis un
mare magazin înregistrat și provăzut cu cuptoare din
țară și străinătate, unde se află în depozit permanent
cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de
olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigu-
rând-ul totodată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile
cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,

Kolozsvár.

In atenția pomicultorilor!

Ofer altoi de pruni bosniaci ca »Balkanska Carica« (Regina balcanului) și »Kraljica Bosne« (Regina Bosniei). — Altoiul de 2—3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca desert, pentru uscat, la fabricarea țuicei și a sligovițului. — Prunii mei nu sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolă din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

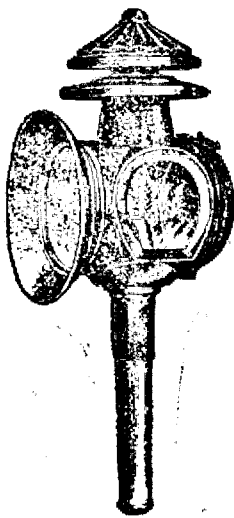
Sava T. Kojdić,
mare proprietar în Breška, Bosnia.

Omaszta János,
fabricant de lămpi
pentru trăsuri.

Budapest

VIII. Óriás-utca 20/a

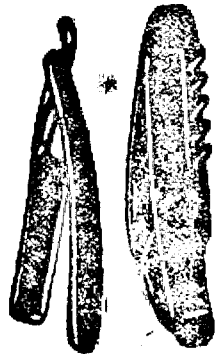
Primește comande de ori-ce lămpi pentru trăsuri și automobile, — comande pentru galvanoplastică și ori-ce reparațiuni de branșe.

Szighety Sándor

atelier de cuțite și toclărie artistică
Budapesta, VII., Strada Akácza No 64.
Colțul Străzii Király.

Se recomandă pentru ascuțirea și repararea de foarfeci, cuțite, brice și tesacuri de bucătărie în condiții ireproșabile și pr. conv.

Mare depozit de unelte și utensilii pentru barbieri, ca foarfeci, brice și curele de ascuțit etc. etc. precum și cuțite de buzunar ș a.

Pentru barbieri se ascut două briciuri gratuit dacă trimit 12 deodată

Comandele se execută prompt și conștiințios.

Ghete

moderne, din piele trainică pentru domni, dame și copii, se pot cumpăra mai ieftin în prăvălia lui

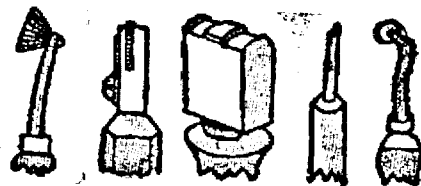
Eberstein Henrik,
Lugoj, (Edificiul Bazar.)

Giobotari, ATENȚIUNE! Pantofari

AUREL BRINZAY

fabricant de unelte,

BUDAPEST, VIII., Losoncy-utca 18

Pregătește toffelul de unelte pentru ciobotărie și pantofărie.

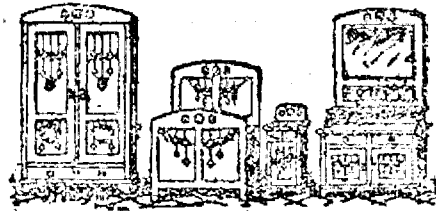
Catalog trimite gratis și franco.

Magazin de mobile.

JOSIF HACKLER

tâmplar de mobile și edificii

LUGOȘ, Strada Făgetului No 91.

Primesc orice lucrări pentru aranjamente de magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pelângă liferare promptă și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

În 1904 a câștigat dela societatea din Budapesta a văpsitorilor auritorilor și lastruitorilor diplomă. —

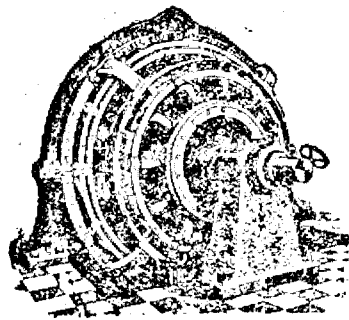
Taferner Antal

auritor de biserici și saloane
Versecz, Temesvări-u. 20.

Primește spre executare, conform planului aurire și reparare, iconostase, altare, s. mormânt, acoperiș de turnuri, aranjamente bisericesti apoi pregătirea tuturor lucrărilor de branșă aceasta precum și repararea și vopsirea de nou a monumentelor deasemenea și orice icoane bisericesti. La dorința pregătesc prospect; pentru vederea lucrărilor în provincă merg pe — — — speșele mele proprii. — — — Execuție promptă. Serviciu conștiințios.

Reparator de motoare.

Execută conștiințios ori ce reparatori de generatoare, motoare, mașini dinamice etc.

Privinczky József,

SZEGED

Boldogasszony-sugárut 3. sz.

Cel mai mare atelier de pe șesul Ungariei.

Leitner Sándor

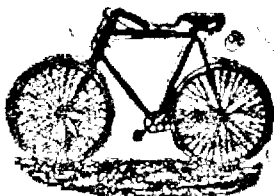
mechanic și electrotehnic

Cluj—Kolozsvár,

Strada Deák Ferencz Nrul 30.

Vinde și repară pe lângă prețuri moderate: case de bani, biciclete,

mașini de cusut, gramafone și mașini de scris. — Primește ori-ce muncă de branșă, precum: introducerea soneriilor, a lumini de electrice și a diferitelor motoare.

Nagy Sándor, sculptor,

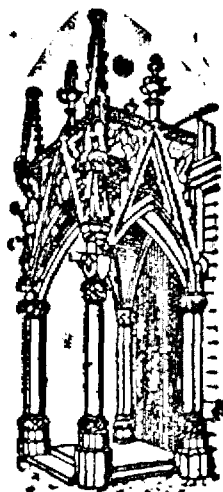
Arad, Kossuth-utca Nr. 4.

În stabilimentul de piatrărie a lui Mairovitz.

Execută și reparaază

lucrări de sculptură artistică

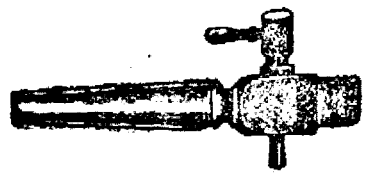
figurate și decorative precum și portrete după natură și fotografii, monumente mormântale, toffelul de produse ale industriei, apoi lucrări moderne sculptate pentru decorația zidurilor din teracotă, piatră, ghips, ciment și din alte materii pelângă prețurile cele mai — ieftine și serviciu conștiințios. —

LÉVAY GYÖRGY
STRUNGAR
SZEGED, Püspök-tér 4.

Primește spre efectuare și reparare *totfelul de lucruri ce aparțin acestei branșe*, precum: popice și bile, dopuri și slăvini (pipe) pentru buți gherghefuri p. lucru de mână, articole p. fumători, cămășuri, șpițuri etc.; bile și dacuri pentru biliard; domino, șah și totfelul de decorații, la mobile, etc., cuiere ș. a.

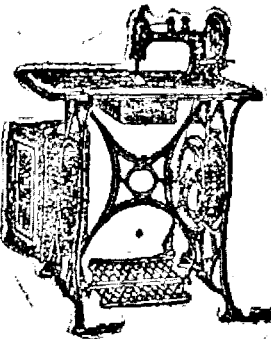

Comandele se efectuează prompt și conștiințios.

Georg Barthelmie
mechanic
Brașov, Strada Porții Nr. 41.
(Colțul dela strada Sfântului Ioan).

Atelier pentru mașini, de scris, scotit, dictat și de cusut, apoi pentru aparate electrice și fizice, lampe electrice de buzunar, gramafoane, plăci, ace, hârtie — de copiat și diferite utensilii. —
Telefon 380.
— Instructor pentru scris la mașină. —

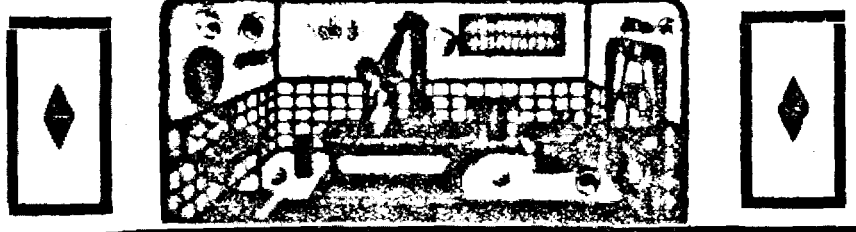

Rudolf Hiller, lăcătuș artistic și pentru edificii,

Sibiu—Nagyszeben,

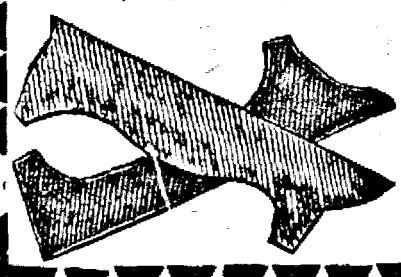
Atelierul: Rosenfeldgasse 6/a; Locuința: Wagnergasse 23

Primește lucrări de lăcătușerie, precum: grilaje la case noi, porți trepte, balcoane, îngrădituri la grădine și morminte. Casse de bani contra focului în ori-ce execuție. Telefoane de casă, telegrafe și sonerii electrice, apoi, apaducte, aranjament pentru camere de baie, closete și fântâni cu pompă pe lângă prețuri moderate și execuție artistică. Ori-ce reparaturi se efectuează repede cu prețurile cele mai ieftine și pe lângă garanță.

J. Gottstein, fiul, prăvălie de piele și accesorii pentru industria de cojocărie, Nagyszeben, Kleiner Ring 5. curelărie și ciobotărie

Mare depozit de diferite piei lucrate în țară și străinătate. — Specialități de piele. Piele lucioasă și șurțuri de piele. Tălpi Vaché și opinci. Fețe pentru cisme și ghete. Ață pentru mașină și cusut. Sfoară de cusut albă și colorată. Tort diferit. — Pâslă, barchet, pânză, tălpi de pâslă și asbeth, garnitură de gumă și ciorapi de gumă. Șireturi și postav de curățit ghetele. Cui de lemn americane. Calapoade pentru ghete și cisme. Cremă și lac și diferite articole.

Nici o damă să nu întârzie ași face

costumele precum și altă îmbrăcăminte pe stilul englez și francez; pe cari le poate comanda la mine; garantez pentru chic, lucru după jurnalelele cele mai nouă. Serviciu prompt! Pentru damele cari nu sunt din loc, primesc și două probe la zi. — Se poate comanda și prin poștă la cari dau însușirile cele mai urgente. Haine și costume de doliu să fac în 24 de ore. Rugând pentru binevoitorul sprijin semnez cu stimă

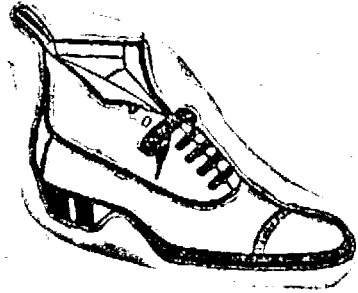
George Rummel

croitor englezesc și franțuzesc pentru dame. Nagyszeben, Str. Honterus Nr. 5.

Cei cari au lipsă de ghete să se adreseze prăvăliei nou aranjate de ghete alui

Nicolae Lung,

Pancsova, Strada Gizella (Mészáros).

Asortată conform cerințelor moderne unde se află de vânzare ghete lucrate în atelierul propriu, pentru bărbați, dame și copii, executate elegant și trainic, cu prețuri moderate. Lucrează ghete după măsură, în timp scurt, execuție elegantă și prețuri ieftine. — Pentru picioare defectuoase ghete speciale!

Bumbera István,

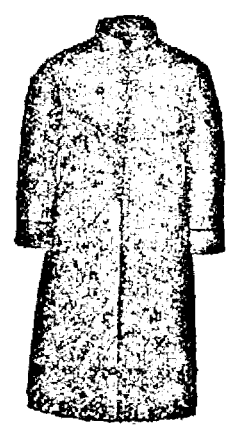
croitor civil și preoteșc, croitorul preoției greco-cat.

Oradea-mare — Nagyvárad.

Edificiul Bazarului (partea spre teatru). Telefon 869.

Sezonul de toamnă și iarnă!

Au sosit stoffe moderne, englezești, scoțiene și indigene, calitatea cea mai bună. Costumele croială modernă, și lucrate cu mult șic. Prețuri moderate. Lucru cu mare atențiune. Singurul depozit de articole preoțești și bisericeste.

Pregătesc

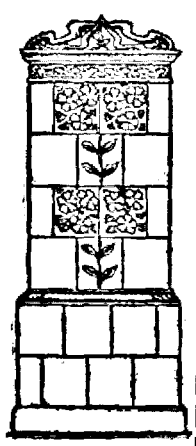
cupatoare de teracotă,

căminuri, vase, glastre, cu prețuri moderate.

Pentru durabilitatea lor garantez. Primesc și repararea cupatoarelor vechi și în provincie. Rugând sprijinul mult onoratului public:

Magyar István,

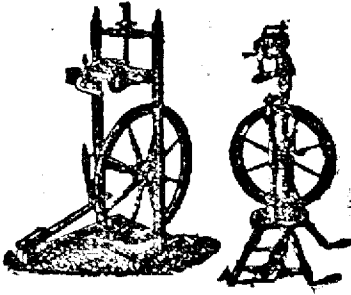
fabricant de căminuri și articole de lut Temesvár-Gyárvaros, Kém-u. 10.

Premiat la expoziția industrială din Sibiu în 1903.

Roate de tors

din material uscat și mers liniștit, pe lângă garanție, să află de vânzare la

Emil Krauss,

strungărie și atelier cu putere motorică.

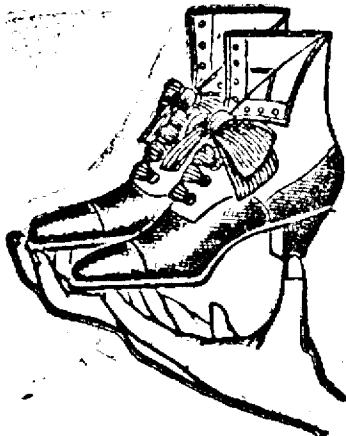
Sibiu—Nagyseben,

Margarethengasse Nr. 5.

Ori-ce roată ce nu merge bine să primește înapoi.

Bencsik Zsigmond în Déva

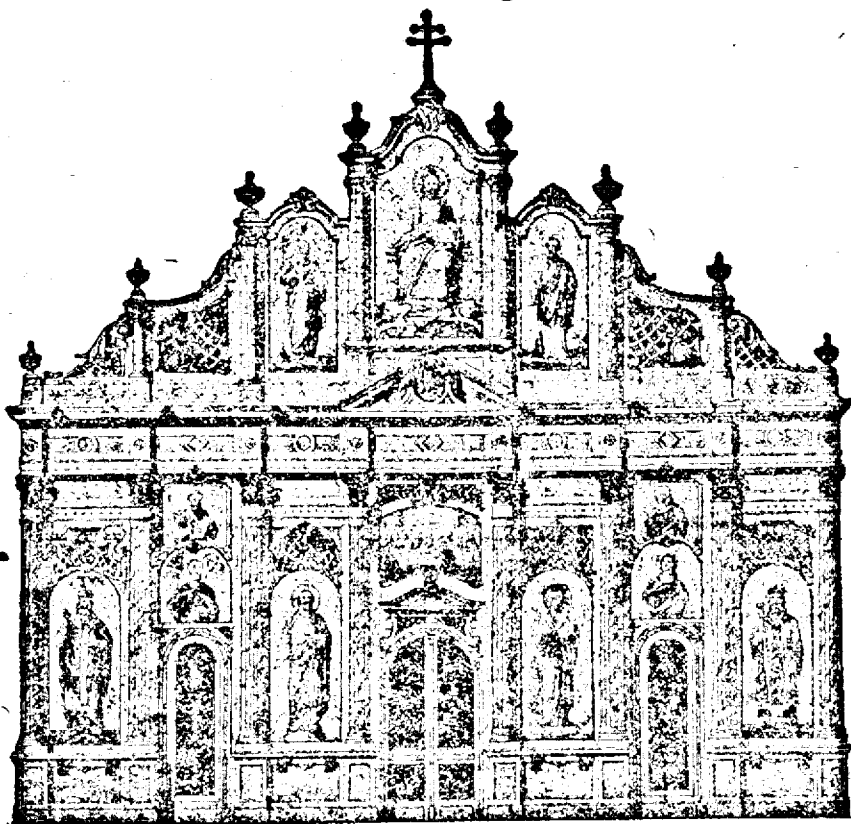
Oferă: **GHETE AMERICANE ȘI FRANCEZE** cusute cu mâna în atelierul propriu precum și **GHETE GATA**, format modern pentru bărbați, femei și copii. *Galoși, ghete comode și pentru gimnastică.* Mare magazin de *gume* renumite de Sullivan pentru tocuri la ghete și *creme* excelente. Ghete pentru picioare ne-regulate și bolnave le pregătesc după măsură. La comande din provincie este destul a se trimite o gheată folosită. — Serviciu prompt.

Schmidt János succesor Schmidt Ferencz

instituit pentru ridicarea altarelor în

— Budapesta, Köbányai-ut 53. —

Pregătește: altare, amvoane, cripte, statui sfinte și întregul aranjament bisericesc, în orice stil, conform pretenziunilor artistice și pelângă prețuri convenabile. Se recomandă ca specialist, de München la renovarea altarelor vechi. Planuri și cataloage trimite gratuit precum și primirea muncii o face pe speșele sale proprii.

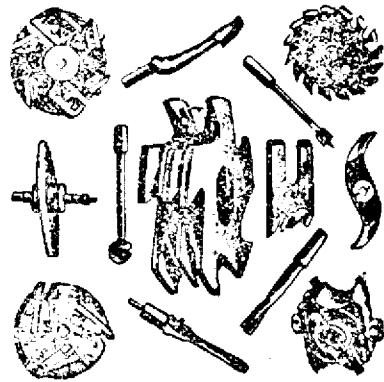
Prețuri moderate.

Condiții favorabile de plată.

Prima fabrică ungurească de cuțite de mașini și unelte de oțel Fondată la 1859.

Bartusek Károly

Budapest, VI. ker. Dávid-utca 10. sz.

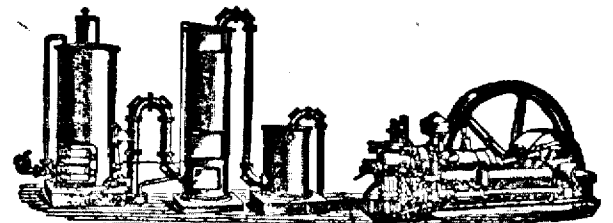
Singurul specialist în Ungaria pentru fabricarea de unelte mecanice pentru lucrarea lemnului.

Uneltele mele taie ca **OTRAVA**

și se potrivesc la ori-ce mașină pentru lucrarea lemnului, pentru-că sunt fabricate

din oțel de cea mai bună calitate. Astfel sunt: *cuțitele pentru rînde de mașini, scobitoare; capete de cuțit, ferestraie de mână (horony) și lungime; sfredele pentru sfredelirea de găuri adânci; cuțite de sfișiere, unelte pentru sfredelire, crepare și fabricarea de cepuri, cu un cuvânt toffelul de unelte mecanice pentru lucrarea lemnului.* — Preface și osiile țitoarelor de cuțite în patru colțuri, **oprite de serviciul superior de industrie, în osie cilindrică și fabrică, după comandă, nouă osii cilindrice pentru ținerea cuțitelor.**

Ori-ce deslușiri se dau în cel mai scurt timp.

Garnituri de îmblătit cu benzină și ulei, motoare de benzină, ulei și gaz.

Construcție de mori:

mori de rijnit și măcinat, teascuri de ulei, instalații de apeduct, fântâni, pompe de toffelul. Prețuri ieftine, condiții favorabile, garanții desăvârșite. Lămuriri specialiste, proiect de cheltuieli și preț-curent se trimit gratis și franco.

Societate pe acții pentru industria tehnică de mașini. **Műszaki- és Gépipari Részvénytársaság, Budapest, V., Alkotmány-utca 25.**

Reprezentantul pentru Arad și provincie:

LENGYEL GYULA,
atelier de motoare și mașini
Arad, (Hal-tér) Szentpál-u. 1.

